

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

ROSA-MARIA NIINIKANGAS

Parisuhteen tukeminen osana neuvolapalveluita

Sää ja Mää -parisuhdekäynnin kehittäminen

TERVEYDEN EDISTÄMISEN TUTKINTO-OHJELMA
2022

Tekijä Niinikangas, Rosa-Maria	Julkaisun laji Opinnäytetyö, ylempi AMK	Päivämäärä Joulukuu 2022
	Sivumäärä 46 sivua 6 liitettä	Julkaisun kieli suomi
Julkaisun nimi Parisuhteen tukeminen osana neuvolapalveluita, Sää ja Mää -parisuhdekäynnin kehittäminen		
Tutkinto-ohjelma Terveyden edistäminen		
Tiivistelmä Lapsen syntymä muuttaa vanhempien keskinäistä parisuhdetta. Perhearki voi syrjäyttää parisuhteen ja parisuhde jäädä huomiotta. Hyvä ja toimiva parisuhde tarvitsee hoitoa ja huolenpitoa. Lähes jokainen suomalainen perhe käyttää neuvolapalveluita ja apua parisuhteen hoitamiseen voi saada neuvolapalveluista. Tärkeää on, että neuvolassa osataan ottaa parisuhde puheeksi ja tarjota tukea muuttuneeseen elämäntilanteeseen. Kohdeorganisaation neuvolapalveluissa oli pilotoitu Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä. Opinnäytetyössä selvitettiin sekä asiakkaiden että ammattilaisten näkemyksiä toimintamallista ja kehitettiin toimintaa yhtenäiseksi menetelmäksi kohdeorganisaation neuvoloiden kesken työkonferenssin menetelmiä mukaillen. Tavoitteena oli edistää Sää ja Mää -parisuhdekäynnin juurruttamista käytäntöön, jotta asiakasperheiden vanhempien keskinäisen parisuhteen kriisiytyminen voitaisiin ennaltaehkäistä. Opinnäytetyössä teetettiin kyselyt sekä kohdeorganisaation neuvolapalveluiden asiakasperheiden vanhemmille että neuvoloiden terveydenhoitajille. Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteistoimijoille järjestettiin ammattilaisten dialoginen työkonferenssi. Työkonferenssissa pyrittiin vahvistamaan terveydenhoitajien ammatti-identiteettiä ja motivaatiota tarjota asiakkaille Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä. Opinnäytetyössä teetetyn kyselyn tulokset eivät ole yleistettävissä olevia suppean otannan vuoksi, mutta saadut tulokset puhuvat Sää ja Mää -parisuhdekäynnin puolesta. Sää ja Mää -parisuhdekäyntien tarjoamista jatketaan opinnäytetyön valmistumisen jälkeen ja toiminnan toivotaan laajentuvan hyvinvointialueelle siirryttäessä.		
Avainsanat neuvola, parisuhde, parisuhdekäynti, työkonferenssi		

Author Niinikangas, Rosa-Maria	Type of Publication Master's thesis	Date December 2022
	Number of pages 46 pages 6 Appendices	Language of publication: Finnish
Title of publication Supporting the couple relationship as part of health clinic services, developing the Sää ja Mää -relationship meeting		
Degree programme Master's degree program in Health Promotion		
<p>Abstract</p> <p>The birth of a child changes the relationship between the parents. Family life can override the couple relationship and the relationship can be ignored. A good and functioning relationship needs care and attention. Almost every Finnish family uses child health clinic, and you can get help managing a relationship from the child health clinic. The important thing is that in the child health clinic the public health nurse knows how to talk about relationship and offer support for a changed life situation.</p> <p>Sää ja Mää -relationship meetings had been piloted in the child health clinic of the target organization. In the thesis both customers' and professionals' views of the operating model were investigated and the operation was developed into a uniform method among the child health clinics of the target organization. The goal was to promote the implementation of the Sää ja Mää -relationship meeting in practice, in order to prevent a crisis in the mutual relationship between the parents of client families.</p> <p>In the thesis, surveys were made both to the parents of client families of the child health clinic of the target organization and to the public health nurses of the child health clinic. A dialogue work conference of professionals was organized for the co-operators of the Sää ja Mää -relationship meeting. The work conference aimed to strengthen the professional identity of public health nurses and their motivation to offer customers a Sää ja Mää -relationship meeting.</p> <p>The surveys made in the thesis cannot be generalized due to the limited sample, but the results obtained speak in favor of the Sää ja Mää -relationship meeting. The Sää ja Mää -relationship meeting will continue to be offered after the thesis is completed, and it is hoped that the meeting will expand when moving into the wellbeing services county.</p>		
<p>Keywords</p> <p>child health clinic, couple relationship, relationship meeting, work conference</p>		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 NEUVOLA JA PARISUHDEKÄYNTI	7
2.1 Neuvolan tehtävänä on tukea perheitä	8
2.2 Sää ja Mää -parisuhdekäynti	9
2.3 Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteistoimijat	10
2.4 Parisuhteen tukeminen muissa kunnissa	12
2.4.1 Hyvinvointialue ja sote-uudistus	13
3 AIEMPI TUTKITTU TIETO.....	14
3.1 Parisuhteen tukeminen	15
3.2 Parisuhteesta perheeksi	16
3.3 Parisuhde perheessä	17
3.4 Parisuhteen kriisiytyminen ja ero.....	17
3.5 Parisuhteen päättymisen vaikutus lapseen	19
3.6 Parisuhde neuvolassa	19
3.6.1 Parisuhteen puheeksi otto neuvolassa.....	20
4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA KEHITTÄMISTEHTÄVÄ.....	21
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN.....	22
5.1 Tutkimus- ja kehittämismenetelmä	24
5.2 Opinnäytetyön kyselytutkimuksen kohderyhmä.....	25
5.3 Tiedonkeruu ja analysointi	25
5.4 Työkonferenssi	27
5.5 Hyvien käytäntöjen dialogi	27
6 TULOKSET	28
6.1 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot	29
6.2 Sää ja Mää -parisuhdekäynti terveydenhoitajan näkökulmasta	30
6.3 Sää ja Mää -parisuhdekäynti asiakasnäkökulmasta	32
6.4 Osastotunti työkonferenssina	35
7 SÄÄ JA MÄÄ -PARISUHDEKÄYNNIN IMPLEMENTOINTI	37
8 YHTEENVETO	38
9 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	39
10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	40
LÄHTEET	
LIITTEET	

SYMBOLI- JA LYHENNELUETTELO

Opinnäytetyössä **Sää ja Mää -parisuhdekäynnillä** tarkoitetaan kohdeorganisaation neuvolapalveluissa käytössä olevaa parisuhdekäyntiä. Sää ja Mää -parisuhdekäynti on pikkulapsiperheen vanhemmille tarkoitettu tapaaminen, jossa keskitytään vahvistamaan parisuhteen voimavaroja yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Puhuttaessa **neuvolasta**, tarkoitetaan pääsääntöisesti lastenneuvolapalveluita. Parisuhteen tukeminen on tärkeä osa myös äitiysneuvolatyötä ja osa kyselyyn vastanneista terveydenhoitajista työskentelee tehden molempia työmuotoja, joten opinnäytetyössä ei eritelty neuvolapalveluita tarkemmin vaan käytettiin yleisnimitystä neuvola.

1 JOHDANTO

Parisuhde on ihmiselämän yksi merkittävimmistä ihmissuhteista ja se vaikuttaa sekä henkiseen että fyysiseen terveyteen. Parisuhteen laatu vaikuttaa koko perheen hyvinvointiin. Toimivassa parisuhteessa henkinen hyvinvointi lisääntyy ja heijastuu lähiympäristöön. (Mieli, 2021.) Kun perheeseen syntyy lapsi, on tavallista, että tyytymättömyys parisuhteeseen kasvaa. Siksi erityisesti pikkulapsiaikana on tärkeä pysähtyä, huoltaa ja tutkia omaa parisuhdetta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2021.) Joulukuusta 2020 alkaen kohdeorganisaation neuvolapalveluissa yhdessä perheasiainneuvottelukeskukseen ja perhe- ja kasvatusterveystieteiden tutkimuskeskuksen kanssa on pilotoitu Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä, jonka tarkoituksena on keskittyä parisuhteen voimavaroihin niitä vahvistaen. Parisuhdekäynnin tavoitteena on parisuhdetyytyväisyyden lisääminen sekä parisuhteen kriisiytymisen ennaltaehkäisy matalan kynnyksen palvelun avulla.

Turvalliset, pysyvät ja hyvinvoivat aikuiset, mukaan lukien vanhempien toimiva parisuhde, ovat lapsen kehitystä ja hyvinvointia suojaavia tekijöitä (Hakulinen, 2019, s. 22). Lapsuuden elinolot ennustavat aikuisiän terveyttä ja siihen vaikuttavia tekijöitä, sekä vaikuttavat sosiaaliseen asemaan aikuisuudessa. Elämäntilanteen sosiaalisia, aineellisia ja kulttuurisia voimavaroja siirtyy sukupolvelta toiselle ja perhetekijät vaikuttavat lapsen koulutus- ja elintapavalintoihin. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2022b.) Neuvolapalveluiden ei tule sivuuttaa lapsen vanhempien keskinäistä parisuhdetta, sillä tukemalla vanhempien parisuhdetta, voidaan myötävaikuttaa lapsen tulevaisuuteen.

Sanna Marinin hallitusohjelmassa (2019, s. 147; 151) päätettiin levittää perhekeskustoimintamallia ja kehittää neuvoloita. Parantamalla esimerkiksi kasvatustieteiden ja perhe- ja kasvatusterveystieteiden tutkimuskeskuksen neuvolapalveluita, voidaan vahvistaa parisuhdetyötä sekä vanhemmuuden tukea. Pyrkimyksenä on uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työnjakoa ja toimintatapoja esimerkiksi jakamalla tehtäviä laajemmin eri ammattiryhmien välillä. Sää ja Mää -parisuhdekäynti mukaillee hallitusohjelman päätöstä.

2 NEUVOLA JA PARISUHDEKÄYNTI

Kohdeorganisaation neuvolapalveluissa pilotoitiin joulukuusta 2020 toukokuuhun 2021 Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä yhdessä perheasiainneuvottelukeskukseen ja perhe- ja kasvatusneuvolan kanssa. Pilotoinnin jälkeen kohdeorganisaatiossa tahdottiin jatkaa parisuhdekäynnin tarjoamista. Parisuhdekäyntien toteutumista ja tarvetta on arvioitu puolivuositain ja käyntien tarjoamista on jatkettu opinnäytetyön prosessin aikana. Vuoden 2021 aikana Sää ja Mää -parisuhdekäyntejä oli varattavissa 46, joista 13 toteutui. Syksyllä 2022 käyntejä oli varattavissa 15. Sää ja Mää -parisuhdekäynti toteutettiin pilotointijakson aikana vain yhdessä kohdeorganisaation neuvolan tiloissa, mutta pilotoinnin päätyttyä käynti on toteutettu perheen oman alueen neuvolassa. Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä on ollut tarkoitus tarjota kaikille pikkulapsiperheen vanhemmille niin sanotun vauvavuoden aikana, mutta etenkin ensimmäisen lapsen saaneille vanhemmille.

Parisuhdekäynnin yhteyshenkilöiden kanssa pidettiin kevään 2022 aikana kaksi Teams -palaveria, joissa vaihdettiin ajatuksia parisuhdekäynnin toteutumisesta sekä sen kehittamisestä. Palaveriin osallistuneet ammattilaiset olivat yhtä mieltä siitä, että käynnille on tarve ja siitä saatava hyöty on eduksi niin perheille kuin perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille. Palavereissa tarkasteltiin sitä, kuinka hyvin käyntejä oli toteutunut edeltäneiden kuukausien aikana ja havaittiin, että toteutuneet määrät olivat pieniä suhteutettuna asiakasmääriin. Käyntejä oli peruuntunut esimerkiksi sairastumisen vuoksi, mutta Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteyshenkilöt myös kokivat, että käyntejä on tarjottu vähäisesti. Palavereissa pohdittiin, kuinka motivoituneita neuvolan terveydenhoitajat ovat tarjoamaan käyntiä ja miten Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarjoamista voitaisiin tehostaa.

31.5.2022 pidetyssä Teams -palaverissa sovittiin 11.10.2022 pidettävästä tapaamisesta, johon osallistuvat neuvolapalveluiden terveydenhoitajat, Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteistyötahot sekä opinnäytetyön tekijä. Kohdeorganisaatio nimittää tapaamista osastotunniksi. Osastotunnin tavoitteena on opinnäytetyön näkökulmasta motivoita terveydenhoitajia Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarjoamiseen sekä toteuttamiseen. Lisäksi osastotunnilla tehdään Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteistoimijoiden

kasvot tutuiksi ammattilaisten välillä ja pyritään näin tehostamaan yhteistyötä Sää ja Mää -parisuhdekäynnin toimijoiden kesken. Osastotunti toteutetaan työkonferenssin periaatteita noudattaen, dialogisin kehittämismenetelmin.

13.9.2022 pidetyssä Teams -palaverissa havaittiin jo positiivista muutosta Sää ja Mää -parisuhdekäyntien ajanvarauksissa syksyn ja edeltävän kevään välillä. Keväällä 2022 todettiin, että Sää ja Mää -parisuhdekäyntejä oli jäänyt sekä toteutumatta että varaamatta. Syksyn 2022 aikana Sää ja Mää -parisuhdekäyntejä oli ollut varattavissa viikoittain ja aikoja oli varattu useammaksi kuukaudeksi eteenpäin. Syyskuun 2022 palaverissa hahmoteltiin 11.10.2022 pidettävän osastotunnin sisältöä sekä sovittiin vielä 29.11.2022 pidettävästä seurantapalaverista.

2.1 Neuvolan tehtävänä on tukea perheitä

Vuosittain lastenneuvolassa asioi arviolta 400 000 lasta ja 600 000 vanhempaa valtakunnallisesti. Lastenneuvolapalveluita käyttää noin 99,6%. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2022c.) Neuvolapalveluiden avulla voidaan tavoittaa siis lähes jokainen pikukulapsiperhe.

Neuvolan tehtävänä on edistää alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia sekä kaventaa perheiden välisiä terveyseroja. Neuvolassa seurataan ja edistetään lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä, mutta myös tuetaan vanhempien vanhemmuutta muun muassa turvallisessa, lapsilähtöisessä kasvatuksessa ja lapsen hyvässä huolenpidossa sekä parisuhteen hoitamisessa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2022c.)

Alle kouluikäiselle lapselle tehdään lastenneuvolassa vähintään 15 määräaikaistarkastusta. Kaikkiin määräaikaistarkastuksiin sisältyy terveysneuvontaa. Terveysneuvonnan tavoitteena on tukea vanhemmaksi kasvamista ja parisuhdetta sekä edistää perheen sosiaalista tukiverkostoa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2022c.)

Kuntien tulee toteuttaa terveydenhuoltolain mukaista terveysneuvontaa asukkaiden yksilöllisen tarpeen ja kehitysvaiheen mukaisesti. Terveysneuvontaa voidaan tarjota

yhteistyössä yksilön ja perheen kanssa joko yksilöllisesti, ryhmässä tai yhteisöllisesti. Sen on tuettava vanhemmaksi kasvamista ja parisuhdetta sekä edistettävä perheen sosiaalista tukiverkostoa. (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011, 14 §)

Neurolassa työskentelevä terveydenhoitaja on terveyden edistämisen ja perhehoitotyön asiantuntija neuvolatyössä ja vastaa toiminnan hoitotieteellisestä tasosta. Terveydenhoitajan työote on perhekeskeinen, voimavaralähtöinen ja koko perheen terveyttä edistävä. Neurolan terveydenhoitajan työhön kuuluu vanhemmuuden, parisuhteen ja muiden perheen voimavarojen vahvistaminen sekä asiakaslähtöinen terveysneuvonta. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2004b, s. 27.) Neurola tavoittaa lähes kaikki pikkulapsiperheet, joten se voidaan nähdä hyvänä väylänä tukea perhettä kokonaisvaltaisesti, myös tukemalla perheen vanhempien keskinäistä parisuhdetta.

2.2 Sää ja Mää -parisuhdekäynti

Parisuhdekäyntimallin idea on Pöytyältä, missä perhevalmennuksen kokonaisuuteen kuuluu vauvan vanhemmille parisuhdetapaaminen noin neljän – kuuden kuukauden kuluttua vauvan syntymästä (Pöytyä, 2021, s. 10). Pöytyän parisuhdetapaamiselle osallistuu neuvolapsykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja tai perushoitaja ja tapaamisella käsitellään vanhempien kanssa parisuhteeseen sekä vauvaperhearkeen liittyviä asioita. Pöytyällä on havaittu, että vanhemmat ovat pitäneet parisuhdetapaamisista ja säästää syntyy, kun työntekijöiden työpanos on kohdennettu oikein. (Kuntatyö, 2017.) Kohdeorganisaation neuvoloissa haluttiin kiinnittää huomiota vanhempien parisuhteen tukemiseen ja kriisiytymisen ennaltaehkäisyyn. Kohdeorganisaatiossa haluttiin kuitenkin parisuhdekäynnille osallistuvan perheelle mahdollisesti ennestään tutun terveydenhoitajan sekä lisäksi parisuhteen ammattilaisia. Psykiatrissa sairaanhoitajaa tai neuvolapsykologia ei kohdeorganisaation Sää ja Mää -parisuhdekäynneillä ole käytettävissä. Sää ja Mää -parisuhdekäynnin sisältö on hyvin vastaavanlainen kuin Pöytyällä käytössä oleva.

Opinnäytetyötä varten lähestyttiin sähköpostitse Pöytyän neuvolan terveydenhoitaja Sanna Mäkistä, joka on ollut Pöytyällä mukana parisuhdekäynti -mallin kehittämisessä. Mäkinen (2022) kertoi, että parisuhdekäynnit lähtivät Pöytyällä psykiatrisen sairaanhoitajan aloitteesta. Pienten lasten perheet ohjautuivat psykiatrisen sairaanhoitajan tapaamiselle siinä vaiheessa, kun parisuhteen ongelmat olivat jo kärjistyneet. Pöytyällä tähän reagoitiin kokoontumalla moniammatillisissa tiimissä ja ideoimalla mallia, jolla perheitä voitaisi auttaa ennen kuin tilanne on kärjistynyt pahaksi. Pöytyällä mallia on kehitetty kokeilemalla ja kysymällä asiakasmielipiteitä käyntien jälkeen. Mäkisen mukaan perheet ovat olleet tyytyväisiä toimintamalliin.

Kohdeorganisaation alueella parisuhdekäyntiä on tarjottu osana neuvolapalveluita ja käynneille on tarkoitus osallistua perheen oman neuvolaterveydenhoitajan yhdessä esimerkiksi perheasian neuvottelukeskuksen perheneuvojan tai perheneuvolan työntekijän kanssa. Perheneuvolan ja perheasian neuvottelukeskuksen työntekijät osallistuvat vuorotellen käynnille ja nämä on sovittu puolivuositain eteenpäin.

Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä on tarjottu vanhemmille lapsen ollessa noin kahdeksan kuukauden ikäinen. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että kaikki pikkulapsiperheiden vanhemmat kävisivät parisuhdekäynnillä vauvavuoden aikana. Tärkeämpää on ollut, että vanhemmat osallistuvat käynnille, kuin se, minkä ikäinen lapsi on käynnin aikana. Sää ja Mää -parisuhdekäynnin toimijoiden kanssa on pohdittu yhteispalaverissa, mikä ikä olisi ihanteellisin tarjota käyntiä, milloin vanhemmat tarvitsevat tukea ja milloin he ovat vastaanottavaisimmillaan kyseistä käyntiä kohtaan.

2.3 Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteistoimijat

Sää ja Mää -parisuhdekäynti on kohdeorganisaation neuvolapalveluiden, kasvatus- ja perheneuvolan sekä perheasiain neuvottelukeskuksen yhteistä toimintaa. Jokaisella käynnillä on mukana neuvolan terveydenhoitaja sekä vuorotellen työntekijä kasvatus- ja perheneuvolasta tai perheasiain neuvottelukeskuksesta. Neuvolan terveydenhoitajan on tarkoitus olla niin sanotusti perheen oma, tuttu, neuvolan terveydenhoitaja. Sää ja Mää -parisuhdekäynnillä osallistuvat neuvolan terveydenhoitajat ja perhe- ja kasvatusterveystieteiden ammattilaiset kuuluvat samassa kaupunkiorganisaatiossa

perusturvalautakunnan, perusturvan alaisuuteen. Perusturvan tehtävänä on tukea ja edistää kokonaisvaltaista hyvinvointia, turvallisuutta ja terveyttä kolmen kunnan alueella (Porin kaupunki, n.d.b). Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä tarjotaan koko perusturvan alueella.

Sosiaalihuoltolain mukaisena sosiaalipalveluna kunnissa tarjotaan kasvatus- ja perheneuvontaa. Kasvatus- ja perheneuvonnassa annetaan asiantuntija-apua lasten ja perheen ongelmissa ja sinne voi hakeutua esimerkiksi silloin, kun tarvitaan apua vanhemmuuteen tai vanhempien välisten ristiriitojen selvittämiseen. Kasvatus- ja perheneuvolassa työskentelee psykologeja, sosiaalityöntekijöitä, lääkäreitä, puheterapeutteja sekä perheneuvoja, että perheterapeutteja. (Sosiaali- ja terveysministeriö, n.d.) Sää ja Mää -parisuhdekäynnille voi osallistua perheen ja neuvolan terveydenhoitajan kanssa perheneuvolan työntekijä, useimmiten perheneuvoja.

Kohdeorganisaation perheneuvolan asiakasmäärissä on ollut kasvua noin kymmenen vuoden ajan. Vuonna 2020 perheneuvolassa varsinaisia asiakkaita oli 1859, mutta kun mukaan lasketaan kaikki työskentelyyn osallistuneet perheenjäsenet, asiakasmäärä oli 4939. Yleisimmin apua haettiin lapsen tunne-elämän ongelmiin, vanhemmuuden ja kasvatuksen haasteisiin sekä parisuhteen pulmiin. (Porin kaupunki, 2021, s. 12.) Sää ja Mää -parisuhdekäynnillä käsitellään siis samoja teemoja, mitä perheneuvolan asiakkaiden yleisimmät teemat ovat. Parisuhdekäynnillä korostuu ennaltaehkäisevä näkökulma. Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tavoitteena on ehkäistä parisuhteen kriisiytyminen ja keskittyä siihen, mitä hyvää vanhempien keskinäisessä parisuhteessa on sekä vahvistaa parisuhteen voimavaroja. Tarvittaessa parisuhdekäynnin jälkeen voidaan varata aika perheneuvolaan jatkotapaamiselle, jos perhe sitä tarvitsee ja toivoo.

Perheasiain neuvottelukeskus on evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän tarjoamaa keskusteluapua parisuhteeseen liittyvissä kysymyksissä, perhe-elämän vaikeuksissa ja ihmissuhdeongelmissa (Kirkko Porissa, n.d.). Perheasiain neuvottelukeskuksen palvelujen käyttö on maksutonta, eikä edellytä kirkon jäsenyyttä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, n.d.). Sää ja Mää -parisuhdekäynnillä perheasiain neuvottelukeskuksen työntekijä on parisuhteen asiantuntijana eikä niinkään kirkon edustajana.

2.4 Parisuhteen tukeminen muissa kunnissa

Sosiaali- ja terveysministeriön digitalisaatiolinjaukset 2025 (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2016) korostavat terveyden ja hyvinvoinnin ennaltaehkäisyä. Sähköisen opastuksen, neuvonnan, ohjeistuksen ja itsearviointityökalujen avulla asiakas ottaa itse vastuuta omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan. Digitaalisen kanavan kautta asiakkaat saavat tietoa käytettävissä olevista palveluista ja voivat myös arvioida näitä. Saatuja arviointitietoja voidaan hyödyntää kehittäessä palveluita. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2016, s. 15.)

Sää ja Mää -parisuhdetoimintamallin kehittämiseksi selvitettiin, miten Suomen suurimmat kunnat (Tilastokeskus, 2022, s. 9.) tarjoavat verkkosivuillaan tietoa ja tukea parisuhdekysymyksiin. Suurimpien kuntien verkkosivuille tehtiin haku hakusanalla *”parisuhde”* ja näistä etsittiin vastauksia kysymykseen *”miten ja mistä voi saada apua ja tukea parisuhteeseen”*. Hakutulosten perusteella kuntien verkkosivuilta ei ole helposti saatavilla tietoa kuntien keinoista tukea parisuhdetta tai saada vinkkejä keskusteluun tai parisuhteen edistämiseen. Hyvinvointialueille siirryttäessä ja niiden internet-sivuja kehittäessä voisi parisuhteen tukemisen ottaa huomioon.

Jyväskylässä osana perhekeskustoimintaa on perustettu sähköinen palveluopas, Perhekompassi, johon on koottuna lapsiperheille suunnattuja palveluja ja toimintaa. Lisäksi Jyväskylässä lapsiperheiden vanhemmille on tarjolla *”Parisuhteen huoltoasema”*, joka on matalan kynnyksen kertaluontoista ohjausta. Parisuhteen huoltoasema on avoinna säännöllisesti perhekeskuksissa, mutta myös etätapaamiset ovat mahdollisia. Asiakkaalle varattava aika on noin tunnin mittainen ja palvelu on maksuton. Tapaamiselle voi tulla yksin tai yhdessä ja sen järjestävät yhteistyössä Jyväskylän kaupunki ja Jyväskylän seurakunta. (Jyväskylä, n.d.) Kohdeorganisaation tarjoama Sää ja Mää -parisuhdekäynnissä on yhtäläisyyksiä Jyväskylän mallin kanssa. Molemmat ovat matalankynnyksen palveluita ja tarkoitus on tavata kerran. Etätapaamisia ei kohdeorganisaation toimesta ole toteutunut ja tavoitteena on tavata asiakkaat kasvotusten, mutta tarvittaessa etätapaamista voidaan tarjota. Poikkeuksena Jyväskylän malliin on, että Sää ja Mää -parisuhdekäynnille tullaan yhdessä puolison kanssa ja yhdessä keskitytään vahvistamaan oman parisuhteen hyviä puolia.

Myös Espoo tarjoaa Jyväskylän ja opinnäytetyön kohdeorganisaation kaupungin kaltaista kertaluontoista ohjausta ja neuvontaa liittyen parisuhteeseen. Espoo on nimennyt palvelun *Parisuhteen pelastusrenkaaksi* ja kuten Jyväskylässä, myös Espoossa käynnille voi mennä yksin tai puolison kanssa. Palvelu toimii ajanvarauksella iltapäivisin. Ajan voi varata joko puhelimitse tai verkkoajanvarauksen kautta. Parisuhteen pelastusrenkaan tarjoajiksi Espoon kaupunki listaa perheneuvolat, perhesosiaalityön, Parisuhdekeskus Katajan, Parempi avioliitto ry:n, Familia ry:n, perheasiain neuvottelukuksen sekä seurakunnat. (Espoo, n.d.). Sää ja Mää -parisuhdekäynnille ajan voi varata tällä hetkellä neuvolan terveydenhoitajan kautta eikä verkkoajanvaraus ole mahdollinen.

Vertailemalla kuntien tarjoamia palveluita parisuhteen tueksi, nousi esiin Perhepolku-palvelu, josta on olemassa verkkokurssi. Myös kohdeorganisaation neuvoloissa mainostetaan kyseistä palvelua. Perhepolun avulla pyritään vahvistamaan vanhemman voimavaroja tukemalla itsemyötätuntoa, elämäntilanteen tunnetta sekä yhdessä jaettua vanhemmuutta. Perhepolku-ryhmiä voidaan tarjota neuvolassa, päiväkodin vanhempainilloissa sekä koulussa osana oppitunteja tai vanhempainiltoja. (Perhepolku, 2022.)

2.4.1 Hyvinvointialue ja sote-uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen siirtyy hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023 alkaen. Hyvinvointialue yhdistää maakunnan nykyiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut yhdeksi kokonaisuudeksi. (Satakunnan hyvinvointialue, n.d.) Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen tarkoitus on vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten yhteistyötä. Sote-uudistuksen yhtenä tavoitteena on yhdenvertaistaa palveluita, saada niistä oikea-aikaisia ja siirtää toimintaa ennaltaehkäisevään ja ennakkoivaan työhön. Myös palveluiden laadun ja vaikuttavuuden paraneminen on uudistuksen tavoitteena. (Sote-uudistus, n.d.) Sää ja Mää -parisuhdekäynti toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten yhteistyönä ja tavoitteena on tarjota oikea-aikaista sekä ennaltaehkäisevää työtä.

Tulevan hyvinvointialueen toimintasuunnitelmaan (2021, s. 12-13) on kirjattu vauva- ja perhemyönteisyyden edistämisen jatkaminen yhteistyössä neuvolan, sosiaalityön, lastensuojelun, psykososiaalisten palvelujen, erikoistason sekä kokemustoimijoiden kanssa. Perhekeskustoimintaa yhdenmukaistetaan hyvinvointialueella ja sen kehittämiseen sisältyy muun muassa varhaisen tuen palvelujen selkeyttäminen ja vahvistaminen.

Siirtyminen hyvinvointialueelle tapahtuu opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. -siirtymisen myötä Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteistoimijoiden toiminnassa tulee tapahtumaan muutoksia, joita ei vielä opinnäytetyön prosessin aikana voitu täysin tietää. Opinnäytetyötä ja sen avulla tuotettua tietoa voidaan kuitenkin käyttää välineenä, jotta parisuhdekäynti -toimintamallia voidaan viedä hyvinvointialueelle laajemmin käyttöön.

3 AIEMPI TUTKITTU TIETO

Aiempiä tutkimuksia ei nimenomaisesti Sää ja Mää -parisuhdekäynnistä tai -toimintamallista ole olemassa, sillä toimintamalli on vasta juurtumassa käytäntöön eikä siitä ole aiemmin tehty tutkimusta. Kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen etsittiin tietoa parisuhteen vaikutuksesta yksilöön, parisuhteeseen sekä lapseen, että parisuhteen tukemisesta. Saatu tieto tukee Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarpeellisuutta niin yksilölle, parisuhteen puolisoille, mutta mahdollisesti ylisukupolvisesti lapseenkin.

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena oli tunnistaa tutkimusongelma ja -kysymys, määritellä keskeisiä käsitteitä sekä löytää aiempaa tutkimusta (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen, 2018). Kirjallisuuskatsausta varten tutkimuskysymys muodostettiin PCCo:n avulla (taulukko 1). Kirjallisuuskatsauksessa korostui asiakasnäkökulman tutkiminen. Tutkimuskysymyksiksi muodostui ”*Saavatko neuvolapalveluiden asiakasperheiden vanhemmat tarvitsemaansa tukea parisuhteeseensa neuvolasta*”.

Taulukko 1. PCCo-tutkimuskysymyksen muodostaminen.

P	Asiakasryhmä	Neuvolapalveluiden asiakasperheiden vanhemmat
C	Mielenkiinnon kohde	parisuhde
Co	Konteksti	neuvola

3.1 Parisuhteen tukeminen

Parisuhde vaikuttaa keskeisellä tavalla vanhemmuuteen. Hyvinvoivassa parisuhteessa elävät puoliset ovat usein tyytyväisiä vanhemmuuteensa ja vanhempi-lapsi-suhteeseen. (Klemetti & Hakulinen-Viitanen, 2013, s. 31.) Parisuhde on vanhemmuuden tärkein tuki. Vanhempien hyvä parisuhde auttaa vanhempia reagoimaan lapsen tarpeisiin johdonmukaisesti ja herkästi. (Heiskanen, ym., 2017, s. 55.)

Etenkin pitkässä parisuhteessa arkinen huomaavaisuus ja kohteliaisuus voivat unohtua. Parisuhteen läheisyyden ja puolison ymmärtämisen kannalta on kuitenkin välttämätöntä jakaa omia ajatuksia ja mielipiteitä puolison kanssa. Omista tunteista puhuminen ja toisen kokemusten kuunteleminen on henkilökohtaista ja luottamuksellista vuorovaikutusta. Positiivinen vuorovaikutus on puolisolalle merkki siitä, että hän on tärkeä, häntä arvostetaan ja hänestä välitetään. (Lahdensuo, 2020.) Parisuhteen hoitaminen on sekä ongelmien ennaltaehkäisyä ja korjaamista, että parisuhteen vahvuuksien ylläpitämistä ja vahvistamista. Ne parit, jotka hoitavat parisuhdettaan aktiivisesti, kokevat paljon myönteisiä puolia suhteessaan. (Malinen, 2011, s. 54-55.)

Vanhemmat kokevat tarvitsevänsä tukea parisuhteeseen neuvolasta, mutta eivät tuo huolta ilmi neuvolassa. Enemmistö kuitenkin kokee saavansa riittävästi tukea parisuhteeseen neuvolasta, mutta 26 % synnyttäneistä vanhemmista ja 18 % toisista vanhemmista jätti vuonna 2018 tehdyn kyselyn perusteella tuen tarpeen ilmaisematta. (Klemetti ym., 2021, s. 11.) Parisuhde tulisi ottaa aktiivisemmin puheeksi myös neuvolapalveluissa. Parisuhteen voi ottaa puheeksi otto on matalan kynnyksen palvelua ja sen voi ottaa puheeksi kaikissa kohtaamisissa. Puheeksi oton tarkoituksena on aito kohtaaminen ja kuulluksi tuleminen. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2015; POSOTE20, 2022.)

Sää ja Mää -parisuhdekäynti tarjoaa pariskunnille ajan ja paikan tuvalliselle, henkilökohtaiselle ja luottamukselliselle vuorovaikutukselle. Oikea-aikaisella matalankynnyksen tuella voidaan auttaa perheitä jo ennen kuin ongelmat pahenevat ja näin voidaan vähentää myös erityispalvelujen tarvetta (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2016, s. 25). Parisuhdekäynnin tavoitteena on siirtää painopiste korjaavasta työstä ennaltaehkäisevään työhön.

3.2 Parisuhteesta perheeksi

Parisuhteen voi solmia missä elämän vaiheessa hyvänsä. Parisuhde voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen. Parisuhteen alussa on rakastumisvaihe, jolloin toinen ihminen tuntuu täydelliseltä ja erillään olo on vaikeaa. Alkuhuuman haihtuminen on osa parisuhteen luonnollista kehittymistä. Rakastumisvaiheen jälkeen tulee itsenäistymisvaihe, jolloin edellytetään puolison erilaisuuden hyväksymistä, jotta parisuhde voi jatkua. Kolmantena parisuhteen vaiheena voidaan ajatella olevan rakkausvaihe. Rakkausvaiheessa tullaan hyväksytyksi ja rakastetuksi, puoliso tuntuu parhaalta ystävältä. (Mieli, 2021.)

Lapsen syntymä muuttaa perheen elämäntilannetta monella eri tavalla. Osa tapahtuvista muutoksista on myönteisiä, mutta osa voi koetella perhettä. Vanhempien voimavarat vaikuttavat koko perheen hyvinvointiin. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2004a, s. 81.)

Parisuhde vaikuttaa parisuhteen osapuolten hyvinvointiin merkittävästi. Tyytyväisyys parisuhteeseen on yhteydessä kokemukseen vanhemmuudesta (Klemetti & Hakulinen-Viitanen, 2013, s. 31). Molemmipuolinen tyydyttävä parisuhde ennustaa sekä puolisoille että heidän lapsilleen hyvää terveyttä ja hyvinvointia. Avioliitossa olevat pysyvät terveempinä, toipuvat nopeammin ja kuolleisuus lääketieteellisiin toimenpiteisiin on vähäisempää. Naimisissa olevat miehet myös elävät naimattomia pidempään. (Borchers & Kuhlman, 2018.) Vanhemmuuden jakaminen on koko perheen hyvinvoinnin kannalta tärkeää ja lisää puolisoitten yhteenkuuluvuuden tunnetta (Malinen, 2011, s. 57-58).

3.3 Parisuhde perheessä

Terveet ja hyvinvoivat vanhemmat, mukaan lukien heidän toimiva parisuhteensa, mahdollistavat lapselle suotuisan kasvuympäristön (Hakulinen ym., 2019, s. 22). Malinen (2011, s. 56) tutkimuksen mukaan, mitä tyytyväisempiä puoliset ovat parisuhteeseensa, sitä paremmaksi he kokevat vanhempi-lapsisuhteensa laadun ja sitä vähemmän vanhemmat kokevat vanhemmuuden rajoittavan elämäänsä.

Vanhempien parisuhteen laatu heijastuu myös lapseen, hyvä parisuhde on lapsen turvallisuudentunteen kolmas osatekijä. Lapsella on suhde erikseen molempiin vanhempiin, mutta myös heidän keskinäiseen parisuhteeseensa. Vaikka lapsi kokisi vanhemmat erikseen turvallisina, mutta heillä on pitkäkestoisia, vakavia erimielisyyksiä tai jopa väkivallan uhkaan, aiheuttavat ne lapselle häiriintymisen riskin. (Sinkkonen & Kalland, 2016.)

Vanhempien parisuhde vaikuttaa niin lapsen kasvuympäristöön (Hakulinen ym., 2019, s.22), kuin vanhempi-lapsisuhteeseen (Malinen, 2011, s.56) että lapsen turvallisuuden tunteeseen (Sinkkonen & Kalland, 2016). Vanhempien parisuhteella on myös merkitystä lapsen tulevaisuuteen, sillä tutkimusten mukaan vanhempien ero ennustaa muun muassa suurempaa riskiä parisuhde- ja ihmissuhdevaikeuksille myöhemmin elämässä (Mustonen ym., 2013, s. 3-4).

Parisuhteen hoitamisessa vanhemmuudella on suuri merkitys. Lasten läsnäolo rytmittää puolisoitten välistä vuorovaikutusta ja yhteiset perhehetket voidaan kokea hyviksi parisuhdehetkiksi. Koko perheen hyvinvoinnin kannalta vanhemmuuden jakaminen on tärkeää, se lisää puolisoitten yhteenkuuluvuuden tunnetta ja iloa. (Malinen, 2011, s. 57-58.) Parisuhteelle hyviä hetkiä voivat olla esimerkiksi yhteiset siivoushetket tai vierekkäin vietetty aika sohvalla (Malinen, 2011, s. 59).

3.4 Parisuhteen kriisiytyminen ja ero

Vuonna 2020 yhteensä 13 478 avioliittoa päättyi avioeroon. Ensimmäisessä avioliitossa, joissa puoliset olivat eri sukupuolta, olivat naiset keskimäärin 41,1 vuoden ikäisiä ja miehet 43,4 vuotta kun avioliitto päättyi eroon. (Tilastokeskus, 2021.) Eron riski

kasvaa avioliiton alkuvuosina, huipussaan riski on kolmannen tai neljännen avioliittovuoden aikana. Avioeron taustalla on usein monia tekijöitä, osa pareista kokee kasva-neensa erilleen, päihteiden käyttö on muodostunut ongelmaksi, suhteessa on pettämistä tai taustalla on kommunikaatiovaikeuksia. Puolisot voivat kokea, etteivät tulleet arvostetuksi avioliitossa. (Yle, 2020.)

Erosyiden kärjessä on kommunikaatio-ongelmat, rakkauden hiipuminen, uskottomuus ja parisuhteen hoitamattomuus. Syitä pysyä parisuhteessa eroajatuksista huolimatta on päätös ja halu elää yhdessä sekä rakkaus puolisoa kohtaan. (Kontula, 2013, s. 158; 151.)

Tilastollisessa tarkastelussa niillä pariskunnilla, joiden lapset ovat syntyneet lyhyellä ikäerolla, on kohonnut todennäköisyys erota. Vanhemmista, joiden lapset ovat syntyneet enintään 18 kuukauden ikäerolla, oli kymmenen vuoden seurannassa eronnut 26 % kun taas yli 4 vuoden syntyvälillä syntyneiden vanhemmista eronnut oli 18 %. Syntyvälin vaikutus avioeron riskiin on pienempi kolmen lapsen perheissä kuin kahden lapsen perheissä. (Berg ym., 2020, s. 7-8.)

Vuoden 2013 perhebarometrin mukaan naisista 34 % ja miehistä 24 % oli miettinyt eroa, jos pariskunnilla oli lapsia kaksi tai useampia. Jos pariskunnalla ei ollut lapsia tai heillä oli yksi yhteinen lapsi puolisonsa kanssa, 44 % naisista ja 39 % miehistä oli ajatellut eroamista. Niistä naisista, joiden omat vanhemmat olivat eronneet, joka toinen oli joskus ajatellut eroamista, kun taas niistä naisista, joiden vanhemmat eivät olleet eronneet, vastaava osuus oli kolmasosa. Miehillä vastaavaa yhteyttä eroajatuksilla ja omien vanhempien eroamisella ei ollut. (Kontula, 2013, s. 138-140.)

Joka neljäs vuoden 2013 perhebarometrin vastaajista mainitsi eron välttämisen keinoksi parisuhdeterapian tai ajoissa ammattiapuun turvautumisen. Ammattiauttajaksi tai tahoksi mainittiin muun muassa seurakunnan perheasiainneuvottelukeskus, psykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja, terveydenhoitaja sekä perheneuvola ja neuvola. Toiseksi yleisimmäksi ratkaisuksi eron välttämiseen vastaajat toivoivat avointa keskustelua puolison kanssa. Noin kymmenesosa näki eron välttämisen ratkaisuna sen, että yhteistä kahdenkeskistä aikaa olisi järjestetty enemmän. (Kontula, 2013, s. 168-172; 171.)

3.5 Parisuhteen päättymisen vaikutus lapseen

TAM-projektin seurantatutkimuksessa havaittiin, että lapsuudessa koettu vanhempien avioero ennustaa suurempaa riskiä parisuhde- ja ihmissuhdevaikeuksille, psyykkisille ongelmille sekä heikommalle sosioekonomiselle asemalle myöhemmin elämässä. Lapsuudessa koettu vanhempien avioero ennustaa myös aikuisuuden runsasta alkoholiinkäyttöä. (Mustonen ym., 2013, s. 3-4.)

16-vuotiailla nuorilla, joiden vanhemmilla oli paljon keskinäisiä ristiriitoja ja joiden vanhemmat olivat eronneet, oli psykosomaattista oireilua runsaammin ja itsetunto oli heikompi, kuin ehjistä ja vähemmän ristiriitaisista perheistä lähtöisin olevilla nuorilla. Vanhempien erolla on vahva yhteys tyttöjen itsetuntoon, kun taas vanhempien ristiriidoilla on yhteys poikien itsetuntoon. Ehjien perheiden lapset arvioivat itsensä älykkäämmiksi ja harkitsevammiksi kuin avioeroperheiden lapset. 22-vuotiailla, joiden vanhemmat olivat eronneet, oli masennus hieman yleisempää kuin heillä, joiden vanhemmat eivät olleet eronneet. (Mustonen ym., 2013, s. 32; 42.)

TAM-tutkimuksen mukaan niillä 32-vuotiailla, joiden vanhemmat olivat eronneet ennen lapsen 16 ikävuotta, oli useammin lyhyempi koulutus, työttömyyttä, avioeroja, kielteisiä elämäkokemuksia ja epäterveellisiä elämäntapoja kuin niillä, joiden vanhemmat eivät olleet eronneet. Naisilla, joiden vanhemmat ovat eronneet, oli enemmän psyykkisiä ongelmia ja vaikeuksia ihmissuhteissa. Avioerotaustaiset naiset kokivat parisuhteensa laadun huonommaksi kuin ehjistä perheistä lähtöisin olevat naiset. (Mustonen ym., 2013, s. 52-53.)

3.6 Parisuhde neuvolassa

Perheiden hyvinvoinnin tukemisessa sekä tuen tarpeiden tunnistamisessa neuvola on avainasemassa. Erityisesti laajat terveystarkastukset mahdollistavat perheiden yksilöllisen tuen tarpeen tunnistamisen sekä mahdollisuuden tarjota tukea varhain. Laajassa terveystarkastuksessa kartoitetaan voimavaroilähtöisesti koko perheen terveyttä ja hyvinvointia. Tutkimusten mukaan, vanhemmat kokevat hyötyvänsä laajasta terveystarkastuksesta ja terveydenhoitajat näkevät ne merkittävinä tilaisuuksina ottaa asiat puheeksi ja tunnistaa tarpeita. (Mäkinen & Hakulinen, 2016, s. 22.)

Vuonna 2018 tehdyn kyselyn perusteella 22 % nelivuotiaiden lasten vanhemmista kaipasi tukea parisuhteeseen lapsiperheiden ammattilaisilta, mutta eivät välttämättä kerro sitä, kun taas lapseen liittyvä tuen tarve ilmaistaan lähes aina. Erityisesti poikien ja erillään asuvien tai yhden vanhemman perheiden hyvinvointiin tulisi kiinnittää huomiota. (Vuorenmaa, 2019, s. 8.) Vuonna 2020 58 % synnyttäneistä vanhemmista ja 67 % toisista vanhemmista koki saaneensa riittävästi tukea parisuhteeseen, mutta 26 % ja 18 % jättivät tuen tarpeen ilmaisematta. (Klemetti ym., 2021, s. 11.)

Lapsiperheiden vanhemmilla on vanhemmuuteen, parisuhteeseen ja taloudelliseen tilanteeseen liittyviä huolia enemmän kuin lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyviä huolia. Lapseen liittyviä tuen tarpeita otetaan kuitenkin neuvolassa useammin puheeksi kuin vanhemman tai perheen tuen tarpeita. (Tammekas ym., 2018, s. 31.) Myös Koivisto ym. (2020, s. 315-316) korostavat huomion kiinnittämistä toiseen vanhempaan. Merkittävä osa toisista vanhemmista osallistuu lapsen neuvolakäynneille ja heillä on merkittävä rooli myös synnyttävän vanhemman tukemisessa.

Tutkimuksen mukaan neuvolasta saatuun tukeen ollaan tyytyväisiä, mutta saatu tuki ei vastaa kaikkiin vanhempien tuen tarpeisiin. Etenkin äidit kokevat puutteita saamassaan tuessa liittyen vaikeiden asioiden puheeksi ottamiseen sekä kannustukseen puhua vaikeista asioista. Vanhemmat kaipaavat myös enemmän tiedollista tukea ymmärtääkseen vanhempien sukupuolielämässä tapahtuvia muutoksia lapsen syntymän jälkeen. (Raunima ym., 2020, s. 313.)

3.6.1 Parisuhteen puheeksi otto neuvolassa

Ammattilaisella tulee olla asiakas kohtaan kunnioittava, kiinnostunut ja myötätuntoinen asenne. Sitä kautta asiakas tuntee ammattilaisen arvostavan häntä ja tämä edesauttaa luottamuksen ja yhteistyösuhteen syntymistä. Asiakaskohtaamisissa tärkeää on, että asiakas kertoo oman näkemyksensä tilanteesta, jossa tarvitsee apua tai tukea. Aidosti kiinnostunut ammattilainen voi oppia jokaisen asiakkaan ja tapaamisen kautta jotain uutta työstään, asiakassuhteestaan sekä itsestään. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2022a.)

Mäkinen & Hakulinen (2016, s. 28) suosittavat tutkimuksensa perusteella, että parisuhteen tukemiseen kiinnitettäisiin enemmän huomiota esimerkiksi voimavaraistavia puheeksi ottamisen menetelmiä kehittämällä. Myös Raunima ym. (2020, s. 315) mainitsevat, että neuvolassa osataan ottaa puheeksi fyysiseen terveyteen liittyvät asiat, mutta perheen sosioemotionaalisista asioista puhuminen koettiin vaikeana, eivätkä vanhemmat aina tiedä, mitä asioita he voisivat itse ottaa neuvolassa puheeksi. Vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen on helpompaa, kun perheen kanssa syntyy luottamus, joka myös madaltaa kynnystä pyytää uudelleen keskusteluapua (Rautio, 2014, s. 195).

Puheeksi oton tarkoituksena on aito kohtaaminen sekä se, että asiakas tulee kuulluksi ja tuen tarpeeseen vastataan. Ammattilaisella ei aina tarvitse olla ratkaisua asiaan. Perheiden kuulluksi tuleminen edellyttää kiireetöntä ja turvallista ilmapiiriä. (POSOTE20, 2022.) Kuulluksi tuleminen on asiakkaalle voimia antava kokemus ja se vähentää stressiä, huolta ja hätää. Kuulluksi tulemisen avulla asiakas voi ottaa käyttöön voimavaroja, joiden olemassaolosta hänellä ei ollut tietoa tai ei ole saanut aiemmin käyttöönsä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2022a.)

Parisuhteen puheeksi ottaminen on matalan kynnyksen palvelua ja parisuhteen voi ottaa puheeksi kaikissa kohtaamisissa sillä jo pieni interventio on vaikuttava. Ammattilaisen puheeksi ottamisen taitoa tukee, kun ammattilainen hankkii itse osaamista parisuhdeasioissa ja ylläpitää omia ohjaustaitojaan. Apua tulee tarjota aktiivisesti raskausajasta lähtien läpi pikkulapsiajan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2015.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää neuvolan asiakkaiden ja työntekijöiden näkemyksiä Sää ja Mää -parisuhdekäynnistä sekä kehittää sitä yhtenäiseksi menetelmäksi kohdeorganisaation neuvoloiden kesken.

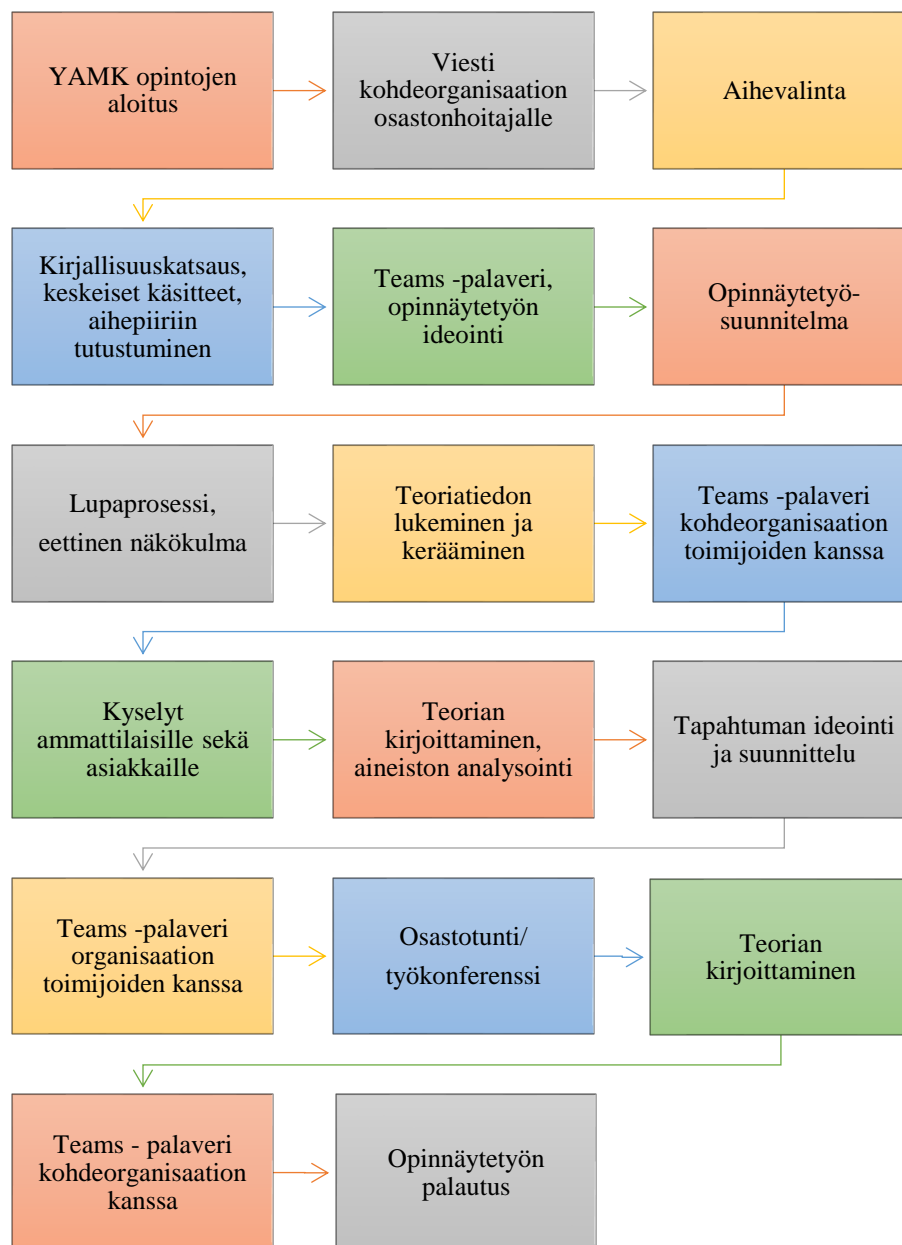
Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä näyttöön perustuen ja edistää parisuhdekäynnin juurruttamista käytäntöön, jotta mahdollisimman monen parisuhteen kriisiytymistä voidaan ennaltaehkäistä.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ja kehittämistehtävä on

1. Miten terveydenhoitajat kokevat parisuhdekäynnin tarjoamisen osana neuvolapalveluita?
2. Millaisia lisä- tai täydennyskoulutustarpeita terveydenhoitajilla on liittyen asiakkaiden parisuhteen tukemiseen?
3. Milloin pikkulapsiperheen vanhemmat kokevat tarvitsevansa eniten tukea parisuhteeseensa?
4. Järjestää neuvolan terveydenhoitajille hyvien käytäntöjen dialogia mukaileva verkostodialogi Sää ja Mää -parisuhdekäynnistä osana osastotuntia

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö on tutkimuksellista kehittämissyötä, jonka tuloksena tulee syntyä uusia käytänteitä, ideoita, uusia palveluja tai tuotteita. Sen tulee tuottaa hyviä käytänteitä sekä malleja systemaattiseen, että analyyttiseen kehittämiseen myös tulevaisuudessa. (Suvanto, 2014, s. 13.) Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä oli pilotoitu jo ennen opinnäytetyön toteuttamista, joten täysin uutta toimintamallia ei kehitetty opinnäytetyön tuotoksena. Opinnäytetyön prosessi oli monivaiheinen alkaen syksyllä 2021 ja päättyen joulukuussa 2022 (kuvio 1).

Kuvio 1. Opinnäytetyön prosessin kulku.

Kunnan kansanterveysystyöstä vastaavan viranomaisen tulee hyväksyä yhtenäinen toimintaohjelma neuvolatyölle. Sen tulee kattaa kaikki kyseisen palvelusektorin toiminnot ja niiden sisällöt lasten ja perheiden näkökulmasta. Kattavalla ja yhtenäisellä toimintaohjelmalla varmistetaan, että väestö saa kunnan eri toimipisteissä yhtenäiset palvelut. Se myös helpottaa niin yksittäisen työntekijän työtä kuin moniammatillista yhteistyötä sekä mahdollistaa toiminnan toteutumisen seurannan. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, n.d.) Sää ja Mää -parisuhdekäynnin kehittämistarve oli työelämälähtöinen. Kohdeorganisaatiosta pyydettiin ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä, jossa kehitettäisiin Sää ja Mää -parisuhdekäynnin toimintamallia sekä motivoitaisiin

neuvolan terveydenhoitajia toimintamallin käyttöön jokapäiväisessä työssään. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää kohdeorganisaation neuvoloiden välille yhtenäinen toimintamalli Sää ja Mää -parisuhdekäynnistä, jota voidaan viedä myös hyvinvointialueelle.

5.1 Tutkimus- ja kehittämismenetelmä

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on kvantitatiivinen poikittaistutkimus. Tiedon hankintaan käytettiin strukturoitua kyselylomaketta ja aineiston tulokset ovat numeraalisia. Tutkimusaineisto kerättiin vain kerran eikä kohdeorganisaatiosta saadun tutkimusluvan voimassaolon aikana ollut mahdollista toistaa kyselytutkimuksia tai seurata saadaanko opinnäytetyön avulla motivoitua terveydenhoitajia tarjoamaan Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä.

Kyselytutkimuksilla haluttiin selvittää tämänhetkinen tilanne parisuhteen tukemisesta osana neuvolapalveluita sekä terveydenhoitajien että asiakkaiden näkökulmasta. Terveydenhoitajien kyselystä pyrittiin nostamaan teemoja, joissa terveydenhoitajia voitaisi tukea ja heidän ammatillisuuttaan vahvistaa. Asiakaskyselyiden tarkoituksena oli selvittää, kokevatko asiakkaat tarvitsevansa tukea parisuhteeseen osana neuvolapalveluja.

Sää ja Mää -parisuhdekäynnin kehittämisen tavoitteena oli vahvistaa käynnille osallistuvien ammattilaisten ammatti-identiteettiä sekä yhteistyötä, jotta toimintamalli vakiintuisi käytäntöön. Opinnäytetyön kyselytutkimusten avulla saatiin asiakasnäkemyksiä ja kohdeorganisaation neuvolaterveydenhoitajien kokemuksia Sää ja Mää -parisuhdekäynnistä. Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteistoimijoiden kanssa suunniteltiin kohdeorganisaation neuvolan terveydenhoitajille yhteinen dialoginen tilaisuus, jossa käsiteltiin opinnäytetyön kyselyissä ilmi tulleita teemoja, käyttäen hyvien käytäntöjen dialogia kehittämismenetelmänä. Kohdeorganisaatiossa tätä tilaisuutta kutsuttiin osastotunniksi, mutta menetelmä noudattelee työkonferenssin periaatteita.

5.2 Opinnäytetyön kyselytutkimuksen kohderyhmä

Sähköisiä kyselyjä teetettiin opinnäytetyössä kaksi kappaletta, toinen kohdeorganisaation neuvolapalveluiden terveydenhoitajille ja toinen kohdeorganisaation neuvolapalveluiden asiakasperheiden vanhemmille. Opinnäytetyön kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista.

Terveydenhoitajat työskentelevät kohdeorganisaation neuvolapalveluissa äitiysneuvolassa, lastenneuvolassa tai tehden molempia työmuotoja. Kokemusta Sää ja Mää -parisuhdekäynneistä ei terveydenhoitajalta vaadittu.

Asiakasperheiden vastauksia odotettiin sekä synnyttäneiltä, että ei-synnyttäneiltä vanhemmilta, mutta perheiden vastauksia ei yhdistetty toisiinsa. Kyselyyn saivat vastata kaikki kohdeorganisaation neuvolapalveluiden asiakasperheiden vanhemmat, huolimatta siitä, minkä ikäinen perheen neuvolaikäinen lapsi on. Sää ja Mää -parisuhdekäyntejä oli toteutunut kyselyn toteuttamiseen mennessä niin vähän, että vastaukset ja vastaaja olisi saatettu voida yhdistää, joten asiakkaiden aiempaa osallistumista Sää ja Mää -parisuhdekäynnille ei edellytetty.

5.3 Tiedonkeruu ja analysointi

Terveydenhoitajien kyselyn (LIITE 2) tavoitteena oli selvittää terveydenhoitajien kokemuksia Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarjoamisesta asiakkaille sekä sen toteuttamisesta. Koska laki velvoittaa terveydenhuollon ammattihenkilöitä ylläpitämään ja kehittämään ammattitaitoaan (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2022c), kyselyssä selvitettiin lisä- ja täydennyskoulutustarpeet liittyen parisuhteen tukemiseen. Täydennyskoulutuksen tavoitteena on henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen, kehittäminen ja syventäminen niin ammattilaisen koulutustarpeisiin kuin organisaation perustehtävään ja toiminnan kehittämiseen perustuen. Täydennyskoulutuksen mahdollistamisen ja rahoittamisen päävastuu on työnantajalla. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2022c.) Kohdeorganisaation neuvolan terveydenhoitajien esihenkilö oli aktiivisesti mukana opinnäytetyön prosesseissa.

Terveystenhoitajille suunnattu kyselytutkimus (LIITE 2) sisälsi strukturoituja kysymyksiä Sää ja Mää -parisuhdekäynnistä sekä yleisesti parisuhteen tukemisesta neuvolatyössä. Kysymyksistä kaksi oli avoimia, omin sanoin vastattavia, muissa kysymyksissä vastausvaihtoehdot olivat valmiina. Jokaiseen kysymykseen oli mahdollista vastata ”en osaa sanoa” tai jättää avoin kysymys tyhjäksi.

Terveystenhoitajien kyselytutkimus toteutettiin 13.6.-3.7.2022 välisenä aikana ja vastaaminen siihen tapahtui sähköisesti. Kyselyn toteuttamisen aikana neuvolatoiminnan osastonhoitaja oli lomalla, joten kyselyn saatekirje ja verkko-osoitteen linkki välitettiin kohdeorganisaation neuvolapalveluiden terveystenhoitajille hänen sijaisensa kautta. Saatekirjeessä (LIITE 1) kerrottiin opinnäytetyön toteuttamisesta ja sen tarkoituksesta. Sähköinen kyselylomake täytettiin nimettömästi eikä henkilötietoja kerätty. Kysely toteutettiin kesälomakaudella, mutta niin, että kaikki toimipisteet olivat toiminnassa.

Asiakkaille suunnatun kyselyn tavoitteena oli saada tietoa siitä, kokevatko perheiden vanhemmat Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarpeelliseksi. Lisäksi selvitettiin, korostuuko jokin tietty ajanjakso pikkulapsiperheessä, milloin vanhemmat mahdollisesti kokevat tarvitsevansa eniten tukea parisuhteeseen.

Asiakkaille tehtiin kyselytutkimuksesta esite (LIITE 3), jossa kerrottiin tutkimuskyselyn tarkoituksesta, esitteessä oli sekä kyselyn verkko-osoite että QR-koodi. Asiakas- kyselyn esite välitettiin kohdeorganisaation neuvolapalveluiden terveystenhoitajille heidän osastonhoitajan sijaisensa kautta sähköpostilla. Terveystenhoitajia pyydettiin jakamaan esitettä asiakkaille tapaamisten yhteydessä sekä laittamaan neuvolan odotustilaan mainos kyselystä. Asiakaskyselyyn pyydettiin vastauksia myös sosiaalisen median kautta. Vastausaikaa kyselyyn oli 13.6.2022-17.7.2022. Asiakaskyselyn vastaukset pysyvät nimettöminä, henkilötietoja ei kerätty eikä vastauksia voida yhdistää vastaajiin ja nämä asiat kerrottiin asiakkaille kyselyn saatesanoissa.

Kaikki kerätty aineisto kerättiin ja analysoitiin niin, että luotettavuus sekä validiteetin että reliabiliteetin osalta säilyivät. Kyselyaineiston vastaukset tulivat vain opinnäytetyön tekijän saataville ja opinnäytetyön valmistuttua vastaukset hävitetään. Aineistonhallintasuunnitelmaa noudatettiin koko opinnäytetyön prosessin ajan.

5.4 Työkonferenssi

Työkonferenssi perustuu osallistujien väliseen dialogiin. Kaikki osallistujat saavat osallistua keskusteluun tuomalla omaa kokemustaan, tietoaan sekä ymmärtämistään, työkonferenssissa voidaan oppia toinen toisilta ja tavoitteena on löytää yhteisymmärrys ja kehittää toimintaa. (Lehtonen, ym., 2014, s. 10.) Opinnäytetyöhön liittyi osastotunti, joka noudatteli työkonferenssin periaatteita.

Työkonferenssi liittyy prosessiin, jonka aikana järjestetään yksittäisiä työkonferensseja (Lehtonen, ym., 2014, s. 10). Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteistoimijoilla on etätapaamisia säännöllisesti, jolloin tarkastellaan toimintamallin käytännön kokemuksia. Osana opinnäytetyötä järjestetty työkonferenssi, osastotunti, mahdollisti yhteiskehittämisen laajemmalla osallistujamäärällä.

Tutkimustiedon hyödyntäminen on tärkeä osa työkonferenssin suunnittelua, toteuttamista ja käytäntöön juurruttamista (Lehtonen ym., 2014, s. 10). Osana opinnäytetyötä tehdyt kyselyt sekä aiempi tutkittu tieto toimivat työkonferenssin runkona yhdessä kohdeorganisaation ammattilaisten tuottaman kokemustiedon kanssa.

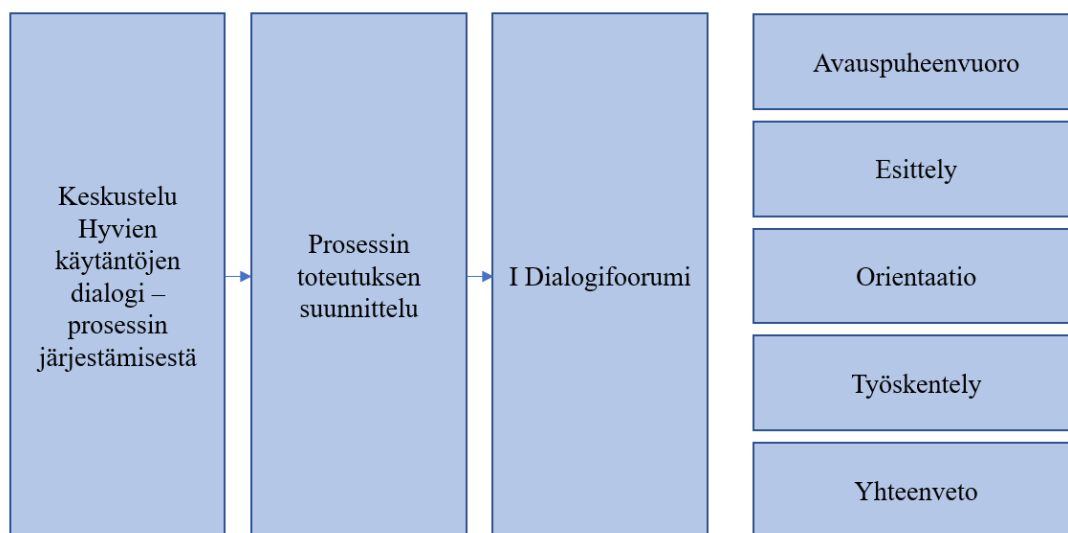
5.5 Hyvien käytäntöjen dialogi

Hyvien käytäntöjen dialogeissa pyritään löytämään työhön liittyviä toimivia käytäntöjä jakamalla omaa osaamista ja hiljaista tietoa. Lisäksi siinä tuetaan yhteisöllisyyttä ja etsitään eettisesti kestävää toimintaa. (Innokylä, 2022.) Hyvien käytäntöjen dialogia toteutetaan yleensä työyhteisön ulkopuolisen vetäjän toimesta. Vetäjä ei ole tilaisuudessa asiantuntijana vaan mahdollistaja ja välittäjä, joka tuo tilanteeseen tasavertaisuutta, tasapuolisuutta, turvallisuutta sekä ajatuksia, että uusia näkökulmia. (Koskimies, ym., 2012, s. 24; 25) Opinnäytetyön tekijä oli kohdeorganisaation ulkopuolinen asiantuntija.

Hyvien käytäntöjen dialogissa jaetaan omaa ja työyhteisön osaamista. Siinä kehitetään sekä omaa työskentelyä että vahvistetaan yhteisöllisyyttä. (Koskimies, ym., 2012, s. 7.) Osa työkonferenssiin osallistuneista ammattilaisista oli osallistunut aiemmin Sää ja Mää -parisuhdekäynnille, mutta osa ei. Hyvien käytäntöjen dialogi mahdollisti

avoimen keskustelun käynnin tarjoamisesta, toteuttamisesta sekä jälkikäteen tehdyistä ammattilaisten havainnoista. Ammatillaiset pääsivät jakamaan niin sanottua hiljaista tietoaan muille ammattilaisille ja näin kehittämään Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä. Osastotunnista oli etukäteen lähetetty esite kaikille kutsutuille neuvolapalveluiden terveydenhoitajan toimesta, jossa kerrottiin tapaamisen sisällöstä.

Hyvien käytäntöjen dialogiprosessista on luotu perusmallin kulku (kuvio 2), jota osastotunnin järjestämisessä mukailtiin. Hyvien käytäntöjen dialogiin voi kuulua toinen tapaamiskerta, mutta opinnäytetyön puitteissa toista tapaamista ei järjestetä. Toiseen tapaamiseen käsiteltäisi palautteet ensimmäisestä tapaamisesta ja kehitettäisi toimintaa lisää (Koskimies, ym., 2012, s. 27). Pidetyn osastotunnin aikana kohdeorganisaation myöntämä tutkimuslupa ei ollut enää voimassa, joten palautteiden kerääminen ei ollut mahdollista eikä myöskään toisen dialogifoorumin järjestäminen.

Kuvio 2. Hyvien käytäntöjen dialogiprosessin perusmallin kulkua (Koskimies, ym., 2012, s. 27).

6 TULOKSET

Opinnäytetyön kyselytutkimusten vastaukset tulivat vain opinnäytetyöntekijän käsiteltäväksi. Tuloksia tuli odotettua heikommin, mutta kyselyä ei ajankäytöllisistä syistä toistettu. Saadut tulokset eivät ole yleistettävissä koskemaan koko kohdeorganisaation

alueen terveydenhoitajia tai neuvolan asiakasperheitä, mutta antavat suuntaa Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarpeellisuudelle ja aiempi tutkittu tieto tukee tuloksia.

6.1 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot

Terveydenhoitajien kyselyyn vastasi yhdeksän (N=9) terveydenhoitajaa. Heistä seitsemän (n=7) työskentelee sekä äitiys- että lastenneuvolassa ja kaksi (n=2) pääsääntöisesti lastenneuvolassa. Kyselyyn vastanneista kukaan ei työskennellyt pelkästään äitiysneuvolassa. Vastanneista terveydenhoitajista kuusi (n=6) on työskennellyt yli kymmenen vuotta terveydenhoitajana, viisi-kymmenen vuotta on työskennellyt kaksi (n=2) terveydenhoitajaa ja yksi (n=1) on työskennellyt alle viisi vuotta. Terveydenhoitajilta ei kysytty, millä alueella he työskentelevät, sillä pienellä vastausprosentilla tämä saattaisi mahdollistaa vastausten yhdistämisen vastaajaan. Vastanneista terveydenhoitajista kaksi (n=2) oli osallistunut Sää ja Mää -parisuhdekäynnille, heistä molemmat työskentelivät äitiys- ja lastenneuvolassa. Yhdeltä (n=1) vastanneelta terveydenhoitajalta käynti oli peruuntunut ja vastaajista kuusi (n=6) ei ole osallistunut kyseiselle käynnille.

Asiakasperheiden vanhempien vastauksia saatiin viisitoista (n=15), vastanneista vanhemmista perheen äitejä oli kaksitoista (n=12) ja kolme (n=3) perheen isää. Vastausvaihtoehtona tarjottiin myös ”muu”, mutta tätä vastausta ei tässä kyselyssä vastattu. Vastauksissa ei ollut havaittavissa selvää eroa siinä oliko vanhempi äiti vai isä, vaan vastaukset olivat homogeenisia huolimatta vanhemmuusroolista. Vastanneiden vanhempien vastaukset jakaantuivat alueellisesti tasaisesti: viisi (n=5) itäiseltä alueelta, viisi (n=5) läntiseltä alueelta ja viisi (n=5) pohjoiselta alueelta. Vastanneille vanhemmille ei oltu tarjottu Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä eikä näin ollen vastaajista kukaan ollut osallistunut kyseiselle käynnille.

Vastanneista vanhemmista kolmetoista (n=13) oli vastaushetkellä parisuhteessa, heistä yksitoista (n=11) oli ollut tässä parisuhteessa yli viisi vuotta. Vastanneista vanhemmista kaksi (n=2) ei ollut vastatessaan parisuhteessa. Vastanneista kaksi (n=2) oli ollut nykyisessä parisuhteessa kolme-viisi vuotta. Vain itäisen alueen vastanneissa vanhemmissa oli mukana vastaajia, jotka eivät olleet vastaushetkellä parisuhteessa. Läntisen

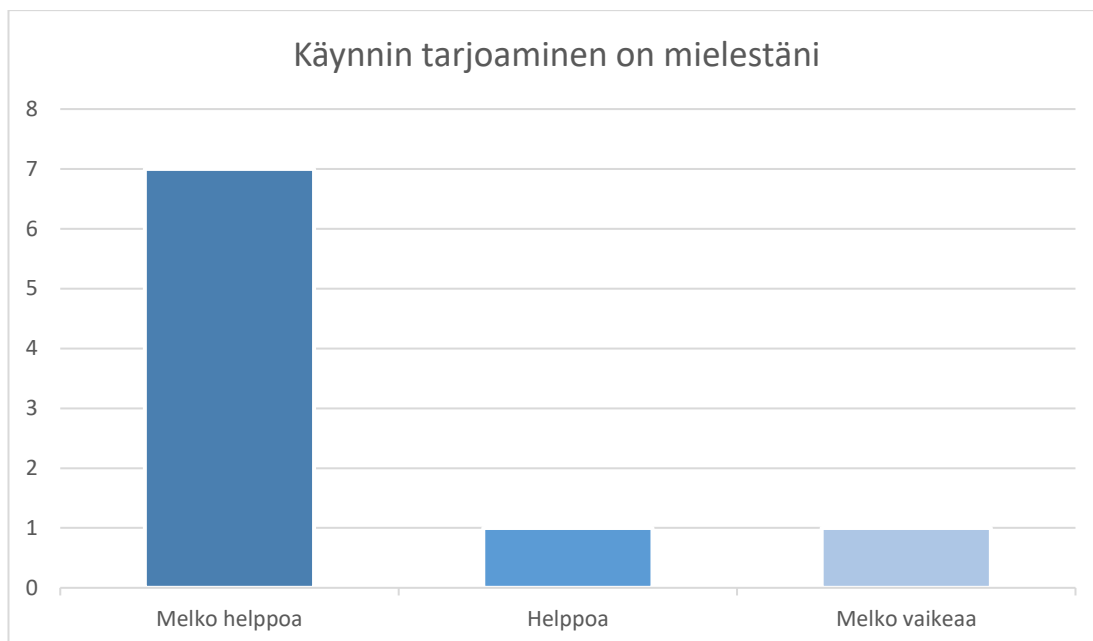
ja pohjoisen alueen vanhemmat olivat kaikki parisuhteessa vastatessaan kyselyyn. Läntisen alueen vastanneet vanhemmat olivat myös kaikki olleet nykyisessä parisuhteessaan yli viisi vuotta eikä kukaan heistä kokenut, että olisi tarvinnut tukea parisuhteeseensa pikkulapsiaikana.

Vastanneista vanhemmista kymmenellä (n=10) oli yksi lapsi, viidellä (n=5) vastanneista oli kaksi-kolme lasta. Lasten lukumäärällä ja tuen tarpeella ei opinnäytetyön kyselyn mukaan ollut yhteyttä. Vastauksista ei käy ilmi, mikä perhemuoto perheissä on, ovatko perheet ydinperheitä, uusperheitä tai sateenkaariperheitä. Tarkempaa perhemuotoa ei kysytty, sillä tämän ei pitäisi vaikuttaa Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarjoamiseen.

6.2 Sää ja Mää -parisuhdekäynti terveydenhoitajan näkökulmasta

Vastanneista terveydenhoitajista vain kaksi (n=2) oli osallistunut vastaushetkellä Sää ja Mää -parisuhdekäynnille. Yksi terveydenhoitajista (n=1) oli ollut osallistumassa, mutta Sää ja Mää -parisuhdekäynti oli peruuntunut. Vastanneista terveydenhoitajista kuusi (n=6) ei ollut vastatessaan osallistunut kyseiselle käynnille.

Vain yksi vastanneista terveydenhoitajista (n=1) oli tarjonnut Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä kaikille asiakkailleen, kahdeksan (n=8) vastanneista oli tarjonnut käyntiä osalle asiakkaita. Käynnin tarjoaminen koettiin pääasiassa kuitenkin melko helpoksi (n=7) tai helpoksi (n=1), yksi vastaajista (n=1) koki Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarjoamisen melko vaikeaksi (kaavio 1).

Kaavio 1. Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarjoaminen on terveydenhoitajan mielestä

Käynnin tarjoamisesta kysyttiin avoimella kysymyksellä ”kerro omin sanoin, miksi koet edellä valitsemallasi tavalla”. Vastanneet terveydenhoitajat kertoivat, että käyntiä on melko helppo tarjota, koska ”parisuhteesta puhutaan muutenkin” ja ”on mukava, kun on mahdollista tarjota tällaista”. Melko helpoksi käynnin tarjoaminen koettiin, ”kunhan muistaisin”. Melko vaikeaksi Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarjoamisen koenut perusteli valintaansa ”ajan puutteella” sekä ”perheiden torjuvalla asenteella aiheita kohtaan”.

Vastanneiden kesken Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarkoituksen ja sisällön tuntemus jakautui kyselyssä tasaisesti. Vastanneista kolme koki tarkoituksen ja sisällön olevan täysin selvää (n=3), kolme osittain selvää (n=3) ja kolme osittain epäselvää (n=3).

Parisuhteen puheeksi oton vastanneet terveydenhoitajat kokivat melko helpoksi (n=5) ja helpoksi (n=3), mutta myös yksi (n=1) vastaajista koki sen melko vaikeaksi. Täydennyskoulutusta parisuhteeseen ja sen tukemiseen liittyen oli saanut vastanneista terveydenhoitajista kuusi (n=6), kaksi (n=2) ei ollut saanut lainkaan ja yksi (n=1) ei osannut sanoa onko saanut lisä- tai täydennyskoulutusta parisuhteen tukemiseen liittyen. Tarvetta lisä- ja täydennyskoulutukseen parisuhteeseen ja sen tukemiseen koki tarvitsevansa vastanneista neljä (n=4), samoin neljä (n=4) koki ehkä tarvitsevansa lisä- tai täydennyskoulutusta ja yksi (n=1) koki, ettei tarvitse lisäkoulutusta aiheesta.

Terveydenhoitajat saivat vastata omin sanoin, millaisissa asioissa kokee tarvitsevänsä täydennyskoulutusta. Koulutuksen koettiin olevan ”aina tarpeen, tämä on tärkeä aihe eikä siinä tule valmiiksi” ja lisäksi mainittiin ”miten parit saa tapaamiseen” ”miten ottaa parisuhde puheeksi” ”miten tarjota käyntejä siten, että perhe kiinnostuisi”. Vastanneet terveydenhoitajat asennoituvat lisäkoulutukseen myönteisesti ja pitivät ammatillista kasvua tärkeänä. Vastauksista nousseet teemat, miten motivoida parit Sää ja Mää -parisuhdekäynnille sekä miten ottaa parisuhde puheeksi, otettiin teemoiksi myös järjestetyille osastotunnille.

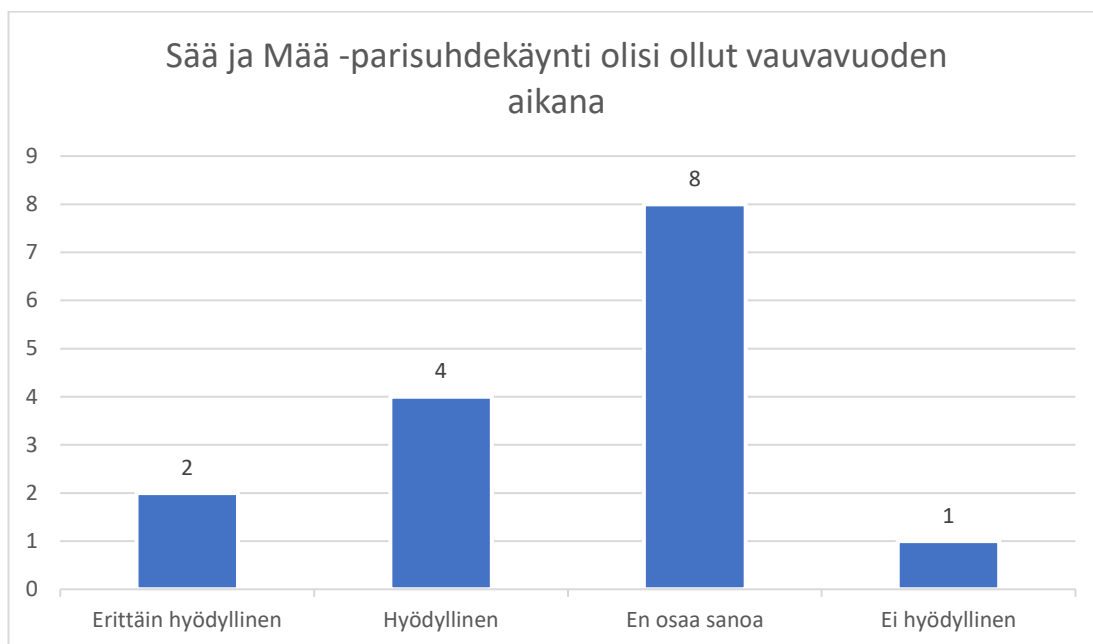
Kyselyn perusteella voidaan sanoa, että terveydenhoitajat tarjoavat Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä asiakkailleen, mutta tästä huolimatta käyntejä ei ollut toteutunut edeltävän 2022 kevään aikana. Terveydenhoitajat arvioivat parisuhdekäynnin tarjoamisen helpoksi ja pääosin myönteisenä mahdollisuutena. Vastauksissa kuitenkin nostettiin esiin myös asiakkaiden motivoimisen haastavuus. Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarkoitus ja tavoite olivat vastanneille terveydenhoitajille sekä selvää, osittain selvää että epäselvää. Voidaanko ajatella, että Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä on helppo tarjota, mutta sen tarkempi markkinoiminen asiakkaalle on hankalaa, koska ei itsekään olla täysin varmoja mitä käynti pitää sisällään? Kun sisällön kuvaaminen on asiakkaalle epävarmalla pohjalla, lisääkö tämä asiakkaan kielteistä suhtautumista?

6.3 Sää ja Mää -parisuhdekäynti asiakasnäkökulmasta

Asiakasvastauksissa kukaan vastanneista vanhemmista ei ollut osallistunut Sää ja Mää -parisuhdekäynnille eikä kyselyssä tarkemmin selvitetty, kuinka hyvin asiakkaat tunsivat käynnin. Kyselyssä avattiin lyhyesti, että Sää ja Mää -parisuhdekäynnillä tarkoitetaan erillistä tapaamista, joka varataan neuvolassa ja tapaamiseen osallistuvat molemmat vanhemmat sekä työntekijöitä ja tapaamisella keskustellaan parisuhteeseen liittyvistä teemoista. Vastanneista vanhemmista kaksi (n=2) arvioi, että olisi kokenut Sää ja Mää -parisuhdekäynnin erittäin hyödylliseksi ja vastanneista vanhemmista neljä (n=4) arvioi, että olisi kokenut käynnin hyödylliseksi (Kaavio 2). Vastanneista kahdeksan (n=8) vastasi ”en osaa sanoa” ja yksi (n=1) vastanneista arvioi, että kyseinen käynti ei olisi ollut hyödyllinen. Koska vastanneet vanhemmat eivät olleet

osallistuneet Sää ja Mää -parisuhdekäynnille eikä käynti ole välttämättä kovin tuttu, voidaan olettaa, että tähän vastaaminen on ollut vaikeaa.

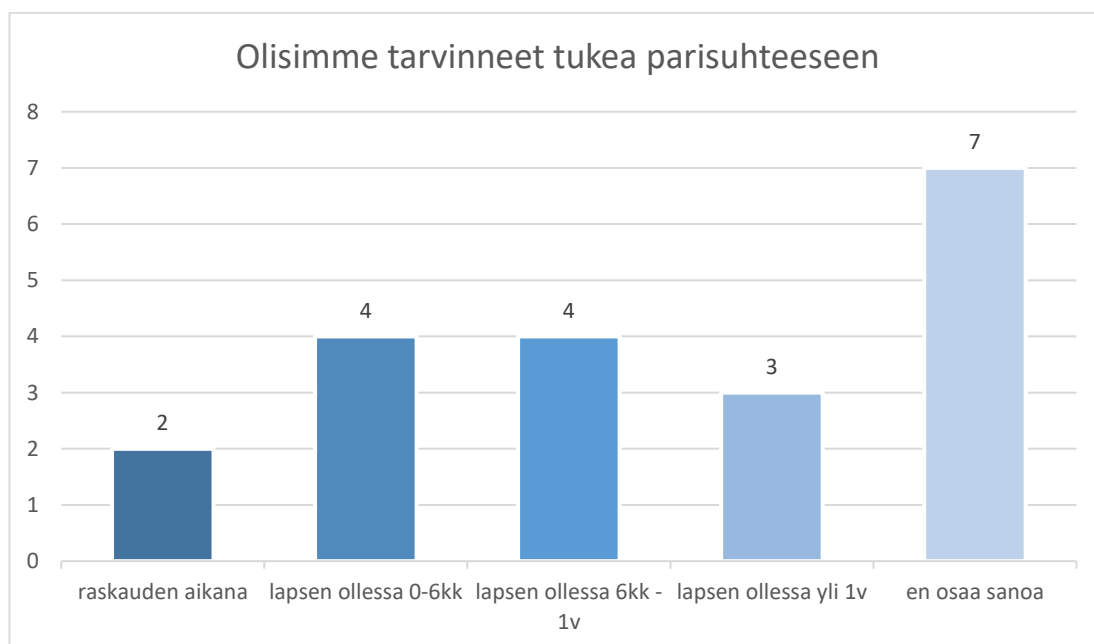

Kaavio 2. Olisin kokenut Sää ja Mää -parisuhdekäynnin vauvavuoden aikana

Asiakkailta kysyttiin, olisivatko he tarvinneet parisuhteeseen tukea vauvavuoden aikana. Vastanneista kaksi (n=2) arvioi, että olisi tarvinnut tukea parisuhteeseen ja kuusi (n=6) olisi ehkä tarvinnut hieman tukea parisuhteeseen vauvavuoden aikana. Vastanneista seitsemän (n=7) arvioi, ettei olisi tarvinnut parisuhteeseen tukea vauvavuoden aikana. Tukea olisi tarvittu *”vaimon hormoonimyrskyissä”, ”väkivalta”, ”ylipäättään vahvistamisessa” ”tieto mistä saa matalan kynnyksen tukea” ”lastenhoitopalvelua”, ”lapsen hoidon vuorottelu ja kotitöiden jako”* sekä *”vertaistuki”*. Lisäksi nostettiin esiin, että vaikka parisuhde on hyvä ja vastannut vanhempi on onnellinen, lisää neuvolassa täytetyt kyselyt keskustelua kotona ja *”varmasti parisuhdekäynti hyvässäkin suhteessa voisi olla tarpeellista”*. Vastanneista enemmistö arvioi, että tukea parisuhteeseen olisi tarvittu ja vastanneet vanhemmat osasivat myös nimetä teemoja, joissa tukea olisi tarvittu. Vastaukset mukailevat aiempaa tutkittua tietoa.

Asiakkailta kysyttiin, milloin he olisivat vauvavuoden aikana kokeneet tarvitsevansa tukea parisuhteeseen. Vastauksissa (kaavio 3) ei korostunut tietty ajanjakso vaan tukea koettiin tarvittavan niin raskauden aikana (n=2), lapsen ollessa alle kuusi kuukautta (n=4), kuusi kuukautta – yksi vuotta (n=4) että lapsen ollessa yli yksi vuotta (n=3).

Vastanneista seitsemän (n=7) ei osannut sanoa milloin olisi tarvinnut tukea parisuhteeseensa.

Kaavio 3. Milloin vanhemmat olisivat tarvinneet tukea parisuhteeseen vauvavuoden aikana.

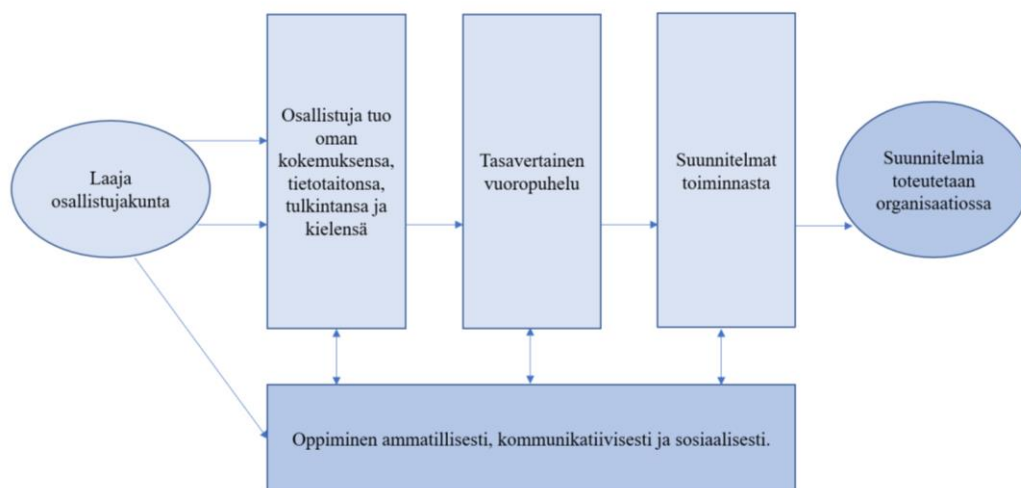
Kyselyn lopuksi oli mahdollista vastata omin sanoin, millaisin keinoin vanhemmat toivoisivat lastenneuvolan tukevan vanhempien parisuhdetta, kysymykset olivat niin sanottuja ”miten me voisimme”-kysymyksiä. Pohjoisen alueen vastanneet vanhemmat sanoittivat keinoja enemmän kuin muiden alueiden vanhemmat. Itäisen alueen vanhemmat eivät vastanneet tähän kysymykseen lainkaan. Vastanneet vanhemmat toivoivat ”vinkkejä miten edistää parisuhdetta” sekä ”vinkkejä keskusteluun”, että Sää ja Mää -parisuhdekäynnistä kerrotaisiin ja parisuhteesta keskusteltaisiin neuvolakäynneillä. Vanhemmat toivoivat, että parisuhteen voinnista kysyttäisiin ja ”tarvittaessa ohjaamalla eteenpäin”. Myös ryhmätapaamista, avointa aikaa ja vertaistukea toivottiin.

Vanhempien vastaukset myötäilevät aiempia tutkimuksia. Vastanneet vanhemmat eivät olleet osallistuneet Sää ja Mää -parisuhdekäynnille, mutta kokivat tarvitsevansa tukea ja vinkkejä parisuhteeseen neuvolasta. Opinnäytetyön asiakaskyselyssä ei saatu yksiselitteistä vastausta siihen, milloin pikkulapsiperheen vanhemmat kokevat tarvitsevansa eniten tukea parisuhteeseensa. Vastaajista noin kolmannes ei osannut sanoa

ajanjaksoa, milloin tukea parisuhteeseen olisi tarvittu. Niukka enemmistö vastanneista vanhemmista koki tarvitsevänsä tukea lapsen ollessa alle yksivuotias. Lisäksi tukea kaivattiin myös raskauden aikana sekä lapsen ollessa yli yksivuotias. Voisiko parisuhteen tukemiseen kiinnittää neuvolassa enemmän huomiota jo raskausajasta lähtien ja tarjota tukea läpi lapsuuden?

6.4 Osastotunti työkonferenssina

Kyselytutkimusten sekä aiemman tutkitun tiedon pohjalta järjestettiin Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteistoimijoiden kanssa osastotunti, johon kutsuttiin kaikki neuvolapalveluiden terveydenhoitajat. Osastotunnin rakenne mukailee työkonferenssin kehittämismetodia (kuvio 3). Osastotunti nimitys tuli kohdeorganisaatiolta ja näin ollen termiä käytetään myös opinnäytetyössä.

Kuvio 3. Työkonferenssin idea (Lehtonen ym., 2014, s.13)

Osastotunnin aluksi kohdeorganisaation edustaja piti avauspuheenvuoron, jossa johdateltiin aiheeseen ja esiteltiin kaikki osallistujat. Osastotunnilla kehitettiin Sää ja Mää -parisuhdekäynnin ajanvarausta, lisättiin terveydenhoitajien tietoutta käynnin sisällöstä ja tarkoituksesta sekä pyrittiin vahvistamaan terveydenhoitajien ammatti-identiteettiä että parisuhdekäynnin markkinointia. Puhujina osastotunnilla olivat Sää ja Mää -parisuhdekäynnin pilotointivaiheeseen osallistuneet terveydenhoitaja sekä perheneuvojat. Lisäksi perhevalmennuksia pitävällä terveydenhoitajalla oli oma puheenvuoronsa sekä opinnäytetyön tekijällä oma puheenvuoro. Näiden puheenvuorojen kautta terveydenhoitajilla oli mahdollisuus kertoa dialogisesti omista kokemuksistaan liittyen

Sää ja Mää -parisuhdekäyntiin. Osastotunnin ilmapiiri pyrittiin pitämään avoimena ja kaikkien osallistujien osallistuminen keskusteluun pyrittiin mahdollistamaan.

Opinnäytetyön tekijän osuus oli rakentunut pitkälti opinnäytetyön kirjallisen raportin pohjalta ja kokosi yhteen ensimmäisten dialogien teemoja. Osastotunnille osallistuneille ammattilaisille kerrottiin parisuhteesta, sen muodostumisesta, sen vaikutuksesta niin parisuhteen osapuoliin kuin lapsiin sekä miten neuvolassa voidaan ottaa parisuhde puheeksi ja miksi parisuhde tulisi ottaa puheeksi. Terveystenhoitajia kannustettiin Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarjoamiseen ja puheenvuoron aikana pyrittiin motivoimaan ammattilaisia ottamaan parisuhde puheeksi. Neuvolapalveluiden osastonhoitaja osallistui keskusteluun kannustamalla terveystenhoitajia heidän työssään ja korostamalla terveystenhoitajan työn merkitystä niin asiakasnäkökulmasta kuin yhteiskunnallisesti. Valtakunnallinen parisuhdeviikko oli tulossa ja sosiaalisesta mediasta vastaavia terveystenhoitajia kannustettiin tuon viikon aikana jakamaan parisuhdetietoutta sosiaalisen median kautta asiakkaille. Aikaa keskustelulle ei juuri jäänyt, mutta opinnäytetyön aiempi tutkittu tieto herätti kiinnostusta. Koska opinnäytetyön tutkimuslupa ei ollut enää työkonferenssin toteuttamisen aikana voimassa, ei osallistujilta voitu kerätä palautetta konferenssista. Työkonferenssin lopussa kuultu keskustelu kuitenkin mukaili tavoitetta innostaa terveystenhoitajia parisuhdekäynnin tarjoamiseen.

Osana opinnäytetyötä Sää ja Mää -parisuhdekäynnin esitteitä uudistetaan, neuvolakortin väliin laitettavaksi tehdään esitekortti (LIITE 5) sekä neuvolan odotustiloihin tehdään uudet esitteet (LIITE 6). Neuvolakortin väliin laitettavan kortin idea ja pyyntö tuli lastenneuvolan terveystenhoitajalta osastotunnin aikana. Opinnäytetyön valmistuttua kirjallinen raportti toimitetaan sähköisesti neuvolapalveluihin tutustuttavaksi. 29.11.2022 pidetään Sää ja Mää -parisuhdekäynnin yhteistoimijoiden kanssa vielä palaveri, jossa suunnitellaan Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tulevaisuutta.

7 SÄÄ JA MÄÄ -PARISUHDEKÄYNNIN IMPLEMENTOINTI

Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä on tarjottu neuvolapalveluiden asiakasperheille ja osastotunnin avulla terveydenhoitajien motivaatiota tarjota käyntiä jatkossakin pyrittiin vahvistamaan samoin kuin heidän ammatti-identiteettiään. Tavoitteena on, että jokainen neuvolan terveydenhoitaja tarjoaa jokaisella asiakasperheelleen Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä.

Kohdeorganisaatiossa ollaan valmiita kehittämään toimintaa ja ottamaan Sää ja Mää -parisuhdekäynti osaksi neuvolaohjelmaa, jolloin sitä tarjottaisiin systemaattisesti kaikille asiakasperheille. Opinnäytetyön tavoitteena oli vahvistaa kohdeorganisaation terveydenhoitajien motivaatiota tarjota Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä asiakkailleen. Neuvolapalveluiden osastonhoitajan myönteinen suhtautuminen parisuhdetyön kehittämiseen tukee toimintamallin juurruttamista käytäntöön. Pidetyssä dialogisessa työkonferenssissa tehtiin implementointisuunnitelmaa sopimalla yhteisistä käytänteistä esimerkiksi ajanvarauksen ja kirjaamisen suhteen.

Jotta muutos on mahdollista, tulee ammattilaisilla olla tieto, mihin muutoksella pyritään (Kasvun tuki, n.d.). Osastotunnilla kuvailtiin nykytilaa sekä visioitiin toimintamallin tulevaisuutta. Ammattilaisten muutosvastaisuus voi johtua esimerkiksi resursien vähyyteen, työtehtävien sisältöön tai ammattilaisen taitoihin ja motivaatioon (Kasvun tuki, n.d.), myös näitä aiheita käsiteltiin osastotunnilla. Ammattilaisten taitoihin ja motivaatioon pyrittiin tekemään positiivista vahvistamista antamalla ajantasaista ja tutkittua tietoa Sää ja Mää -parisuhdekäynnin perusteeksi. Opinnäytetyön asiakaskyselyiden vastaukset tukivat toimintamallin laajempaa käyttöönottoa.

Kohdeorganisaatiossa seurataan toteutuneita Sää ja Mää -parisuhdekäyntejä sekä käydään läpi niin asiakkaiden kuin ammattilaisten kokemuksia toimintamallista. Tarkoituksena on pystyä muuttamaan toimintaa mahdollisimman nopeasti, jos käytäntö osoittaa muutostarpeita Sää ja Mää -toimintamalliin.

8 YHTEENVETO

Opinnäytetyön kyselytutkimuksen avulla selvitettiin miten terveydenhoitajat kokevat Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarjoamisen osana neuvolapalveluita ja onko heillä lisä- tai täydennyskoulutustarpeita parisuhteen tukemiseen liittyen. Kyselyyn vastanneet terveydenhoitajat kokivat Sää ja Mää -parisuhdekäynnin tarjoamisen pääosin melko helppona. Kuitenkin kohdeorganisaatiosta saatujen tietojen mukaan parisuhdekäyntejä ei juurikaan varattu vielä kevään 2022 aikana. Muutosta havaittiin kohdeorganisaatiossa jo ennen syksyllä 2022 pidettyä työkonferenssia, kun Sää ja Mää -parisuhdekäyntejä oli varattu aiempaa enemmän. Koronapandemia on haastanut parisuhdekäynti-toimintamallin kehittämistä, ja tapaamisia on peruuntunut sairastumisen vuoksi.

Aiemmat tutkimukset puoltavat sitä, että neuvolasta sekä haetaan että saadaan tukea vanhempien parisuhteeseen (Klemetti ym., 2021, s.11, Kontula, 2012, s. 168, Mäkinen & Hakulinen, 2016, s. 22, Tammekas ym. 2018, s. 31, Raunima ym., 202, s. 313). Parisuhteeseen tulisi vieläkin kiinnittää enemmän huomiota (Mäkinen & Hakulinen, 2016, s. 28) ja lisäkoulutuksella voitaisi vahvistaa terveydenhoitajien puheeksi oton ammattitaitoa. Vastanneet terveydenhoitajat suhtautuivat lisä- ja täydennyskoulutukseen kyselytutkimuksessa myönteisesti. Koulutus nähtiin tarpeelliseksi oman ammatillisuuden vahvistajaksi. Koulutusta kaivattiin etenkin siihen, miten saada asiakkaat motivoitua tapaamisille. Osastotunnin työkonferenssin yhtenä tavoitteena oli vahvistaa terveydenhoitajien ammatti-identiteettiä, kuvailemalla miten merkityksellistä työtä neuvolassa voidaan tehdä asiakkaiden hyväksi. Konferenssiin osallistui myös osastonhoitaja, joten tieto koulutustarpeesta saatiin eteenpäin.

Opinnäytetyön yhtenä tutkimuskysymyksenä oli selvittää, milloin pikkulapsiperheen vanhemmat kokevat tarvitsevansa eniten tukea parisuhteeseensa. Yksiselitteistä vastausta ei kysymykseen saatu opinnäytetyön tutkimuskyselyssä eikä yhtä oikeaa ajankohtaa varmasti ole. Vanhempien vastauksista voidaan kuitenkin päätellä, että ennaltaehkäisevälle parisuhdekäynnille on tarvetta, vaikka parisuhde voisi hyvin.

9 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Opinnäytetyössä noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä tutkimuseettisen neuvottelukunnan periaatteiden mukaisesti. Ennen opinnäytetyön kyselyjen toteuttamista varmistettiin Satakorkean Ihmistieteelliseltä Eettiseltä toimikunnalta sähköpostitse, että opinnäytetyölle ei tarvita eettistä ennakoarviointia. Opinnäytetyön kaikissa vaiheissa noudatettiin kahdeksan eettisen vaatimuksen listaa (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen, 2018, 211-212.); opinnäytetyön tekijä oli aidosti kiinnostunut uuden informaation hankkimisesta, informaatio on niin luotettavaa kuin mahdollista, vilppiä ei ole harjoitettu, tutkimuksesta ei koidu kohtuutonta vahinkoa, ihmisarvoa kunnioitetaan, tieteellistä informaatiota käytetään eettisten vaatimusten mukaisesti ja opinnäytetyön tekijä toimii tavalla, joka edistää tutkimuksen tekemisen mahdollisuuksia sekä suhtautuu muihin arvostavasti.

Opinnäytetyöntekijä ei työskennellyt opinnäytetyön tutkimusvaiheen alkaessa kohdeorganisaatiossa vaan oli organisaation ulkopuolinen asiantuntija. Opinnäytetyöntekijä ei myöskään ole ollut mukana parisuhdekäynneillä, mutta aiemmin työssään on tarjonnut käyntejä asiakkaille. Käsitys Sää ja Mää -parisuhdekäynnin markkinoinnin vaikeudesta oli siis tiedossa.

Opinnäytetyön mittaamista voidaan pitää validina, sillä kyselyissä onnistuttiin mittaamaan sitä, mitä pitikin mitata. Koska havaintoyksikköinä oli ihmisiä, tulee huomioida reliabiliteetin kannalta kysymysten mahdollinen väärinymmärtäminen, vastaajien muistin puutteellisuus, vastaajan motivaatio, vastaustilanne ja -ajankohta sekä -paikka, kysyjän vaikutus annettuihin vastauksiin sekä vastausten virheellinen kirjaaminen. (Taanila, 2019, s. 27.) Opinnäytetyön tutkimuksen reliabiliteetti pyrittiin varmistamaan mahdollisimman selkeällä suomen kielellä kirjoitettujen kysymysten avulla, avaamalla uudet termit (parisuhdekäynti) sekä antamalla mahdollisuus vastata kyselyyn, kun vastaajalle se sopii.

Opinnäytetyö sisälsi kaksi eri kyselyä, toisessa vastaajina kohdeorganisaation neuvolan terveydenhoitajat ja toisessa kohdeorganisaation neuvolan asiakkaat. Molemmat kyselyt koetettiin sekä terveydenhuollon ammattilaisille että pikkulasten

vanhemmille ennen kyselyiden julkaisua. Koetestauksessa varmistettiin, että kysely etenee loogisesti, kysymykset ovat selkeitä eivätkä ne ole johdattelevia, kysely on teknisesti toimiva ja vastaajat pysyvät anonyymeina. Testauksen jälkeen kyselyt avattiin ja internet-linkit kyselyihin välitettiin sähköpostilla neuvolatoiminnan osastonhoitajan ollessa lomalla, hänen kollegansa kautta neuvolan terveydenhoitajille. Näin opinnäytetyöntekijä ei ollut suoraan yhteydessä neuvolan terveydenhoitajiin eikä henkilötietoja päätenyt opinnäytetyön tekijän tietoon.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön kyselyn vastaukset mukailevat aiempaa tutkittua tietoa ja samoja teemoja nousi esiin niin aiemmassa tutkimuksessa tiedossa, kuin opinnäytetyön kyselyissäkin. Osastotunnin keskeisenä sanomana oli tarve Sää ja Mää -parisuhdekäynnin kaltaiselle toimintamallille.

Asiakaskyselyssä kysymyksessä ”olen perheessämme”, on vaihtoehtoina äiti, isä, joku muu. Tähän olisi voinut muotoilla vastausvaihtoehdoiksi myös synnyttänyt tai ei-synnyttänyt vanhempi. Asiakaskyselyissä enemmistö oli parisuhteessa, mielenkiintoista olisi ollut saada enemmän vastauksia myös eronneilta ja heiltä näkökulmaa, miten neuvolassa olisi voitu tukea parisuhdetta sekä mahdollisesti ehkäistä parisuhteen päättymistä.

Kyselyihin tuli vähäisesti vastauksia, toisaalta ennakko-oletuksena oli vähäinen määrä, mutta etenkin asiakasvastausten määrä yllätti opinnäytetyön tekijän. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen keräämien Avohilmo -tietojen mukaan kohdeorganisaation sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan vastaanoton lastenneuvolakäyntejä tilastoitiin kyselyn ajankohtana 261-367 kappaletta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2022e.) Tiedossa ei ole, johtuivatko vähäiset vastausmäärät kyselyn vähäisestä jakamisesta vai vastausmielenkiinnosta. Kyselyn markkinointi oli pääasiassa kohdeorganisaation neuvolan terveydenhoitajien vastuulla. Vastauksia kuitenkin toivottiin mahdollisimman monelta alueelta, myös niin sanotuilta pienien neuvoloiden asiakkailta, tästä syystä

asiakaskysely haluttiin markkinoitavan terveydenhoitajien kautta, sillä opinnäytetyön tekijällä ei ollut mahdollisuutta käydä henkilökohtaisesti jokaisella toimipisteellä. Myös terveydenhoitajien vastauksia tuli suppeasti, mutta tiedossa ei ole, moniko ammattilaisista oli kyselyajankohtana vuosilomalla. Sähköpostiviesti välitettiin neuvolapalveluiden osastonhoitajan sijaisen toimesta eikä tiedossa ole, oliko sijaisella ajantasaista yhteystiedot neuvolaterveydenhoitajille ja saavuttiko viesti hänen kauttaan kaikki tarkoitetut terveydenhoitajat.

Alkuperäisen opinnäytetyön suunnitelman ja aikataulutuksen mukaan, kyselyt olisi pitänyt olla täytettävissä jo toukokuun alusta. Lupaprosessi kuitenkin pitkittyi, kun kohdeorganisaation edustajan allekirjoituksen saaminen Satakunnan ammattikorkeakoulun OP07 sopimukseen opinnäytetyön tekemisestä kesti kuukauden ja vaati useamman yhteydenoton kohdeorganisaatioon. Kohdeorganisaation tutkimuslupa oli näin ollen voimassa Satakunnan ammattikorkeakoulun opinnäytetyösopimuksen kanssa seitsemän viikkoa, 10.6.-30.7.2022. Tämän kyseisen aikavälin Sää ja Mää -parisuhdekäynnit olivat niin sanotulla kesätauolla eikä aikoja ollut varattavissa kyseiselle käynnille. Lyhyt tutkimuslupa-aika esti myös palautteen keräämisen osastotunnilta.

Se miten hyvinvointialueelle siirtyminen tulee vaikuttamaan myös parisuhdekäyntiin, jää vielä nähtäväksi. Opinnäytetyön toivotaan mahdollistavan Sää ja Mää -parisuhdekäynnin markkinointi hyvinvointialueelle ja käynnin implementoinnin koko Satakunnan hyvinvointialueelle. Ylemmän ammattikorkeakoulututkimuksen opinnäytetyön jatkotutkimusaiheeksi nousi, miten parisuhde huomioidaan tulevalla hyvinvointialueella, onko Sää ja Mää -parisuhdekäynti juurtunut käytäntöön ja onko sillä ollut positiivisia vaikutuksia esimerkiksi perhe- ja kasvatusneuvolan asiakasmääriin. Jatkotutkimuksessa tulisi huomioida asiakasnäkökulma, -kokemus ja -osallisuus voimakkaammin mitä tässä opinnäytetyössä, jotta Sää ja Mää -parisuhdekäynti todella olisi asiakasta palveleva palvelu.

LÄHTEET

- Borchers, P. & Kuhlman, I. (2018). Pariterapian vaikuttavuus. Aikakauskirja Duodecim 2018; 134(11): 1131-8. Haettu 2.5.2022 osoitteesta <https://www.duodecim-lehti.fi/duo14354>
- Berg, V., Miettinen, A., Jokela, M. & Rotkirch, A. (2020). Shorter birth intervals between siblings are associated with increased risk of parental divorce. PLoS ONE (15(1): e02282237. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0228237>
- Espoo. (n.d.). Parisuhteen pelastusrengas. Haettu 30.10.2022 osoitteesta <https://www.espool.fi/fi/parisuhteen-pelastusrengas>
- Hakulinen, T. (2019). Vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen äitiys- ja lastenneuvolapalveluissa. Teoksessa Hakulinen, T., Laajasalo, T. & Mäkelä, J. (toim.), Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen: Teoriasta käytäntöön. (s. 20- 29). Terveystieteiden tutkimuskeskus. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-357-1>
- Heiskanen, L., Markova, K., Salmi, A. & Vaaranen, H. (toim.) (2017). Läheinen parisuhde. Kustannus Oy Duodecim ja Väestöliitto.
- Innokylä. (16.6.2022). Hyvien käytäntöjen dialogit. <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/hyvien-kaytantojen-dialogit>
- Jyväskylä (n.d.). Perhekeskustoiminta. Haettu 7.10.2022 osoitteesta <https://www.jyvaskyla.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/lapsiperheiden-varhaisen-tuen-palvelut/perhekeskustoiminta>
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. (2018.) Tutkimus hoitotieteessä. (3.-6. painos) Sanoma Pro.
- Kasvun tuki. (n.d.). 3. Miten onnistun juurruttamisessa? -Implementoinnin eväitä 1/2. Haettu 10.12.2022 osoitteesta <https://kasvuntuki.fi/implementointi/implementointiopas/3-miten-onnistun-juurruttamisessa-implementoinnin-evaita-1-2/>
- Kirkko Porissa. (n.d.). Perheneuvonta. Haettu 2.10.2022 osoitteesta <https://www.kirkkoporissa.fi/yhteystiedot/yhteinen-seurakuntatyo/perheasian-neuvottelukeskus>
- Klemetti, R., Vuorenmaa, M. & Helakorpi, S. (24.3.2021). Vauvaperheiden hyvinvointi – FinLapset-kyselytutkimus 2020 Koronaepidemia on heikentänyt vauvaperheiden jaksamista – tyytyväisyys perhe-elämään silti suurta. THL Tilastoraportti 6/2021. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202103227990>
- Klemetti, R. & Hakulinen-Viitanen, T. (toim.) (2013). Äitiysneuvolaopas. Suosituk- sia äitiysneuvolatoimintaan. THL. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110521/THL_OPA2013_029_verkko.pdf
- Koivisto, A-M., Kylmä, J., Lepistö, S., Paavilainen, E. & Raunima, M. (2020). Vanhempien kokemukset neuvolasta saadusta tuesta vauva-aikana ja tuessa koetut

muutokset odotusajan ja vauva-ajan välillä. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 2020:57:303-320.

Kontula, O. (2013). Yhdessä vai erikseen? Tutkimus suomalaisten parisuhteiden vahvuuksista, ristiriidoista ja erojen syistä. Perhebarometri 2013. Väestötutkimuslaitos – Katsauksia E 47/2013. <https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/c9037b3b-perhebarometri-2013.pdf>

Koskimies, M., Pyhäjoki, J. & Arnkil T.E. (2012). Hyvien käytäntöjen dialogit. Opas dialogisen kehittämisen ja kulttuurisen muutoksen tueksi. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-638-0>

Kuntatyö 2030 (29.3.2017). Perhevalmennuksen kehittäminen. Pöytyän kansanterveysystyön kuntayhtymä, Pöytä. Haettu 10.9.2022 osoitteesta <https://www.kuntatyo2030.fi/katso/perhevalmennuksen-kehittaminen>

Lahdensuo, K. (26.8.2020). Positiivinen vuorovaikutus parisuhteessa. Duodecim Terveyskirjasto. Haettu 2.5.2022 osoitteesta <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01089/positiivinen-vuorovaikutus-parisuhteessa?q=parisuhde>

Lehtonen, J., Syvänen, S., Kokkonen, A. & Tamminen, H. (toim.). (2014). Työkonferenssi – dialoginen kehittämismetodi. Työturvallisuuskeskus.

Malinen, K. (2011). Parisuhde pikkulapsiperheessä. Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-4514-5>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. (21.5.2021). Parisuhteen vaikeudet. Haettu 2.5.2022 osoitteesta <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemman-hyvinvointi/parisuhde/parisuhteen-vaikeudet/>

Mieli. (4.8.2021). Parisuhde – vaiheesta vaiheeseen. Haettu 10.5.2022 osoitteesta <https://mieli.fi/vahvista-mielenterveyttasi/ihmissuhteet-ja-vuorovaikutus/parisuhde-vaiheesta-vaiheeseen/>

Mustonen, U., Huurre, T., Kiviruu, O., Berg, N., Aro, H. & Marttunen, M. (2013). Elämäntietä, mielenterveys ja hyvinvointi. Seurantatutkimus 16-vuotiaista tamperelaisnuorista 22-, 32- ja 42-vuotiaina (TAM-projekti). Raportti 17/2013. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-962-6>

Mäkinen, A. & Hakulinen, T. (2016). Vanhempien osallisuus lastenneuvolan laajassa terveystarkastuksessa. Tutkiva Hoitotyö Vol. 14 (4), 2016, 21- 29.

Mäkinen, S. (31.7.2022). Terveystietä Sanna Mäkinen sähköpostikeskustelu opinnäytetyön tekijän kanssa.

Mäkinen, T. (17.9.2018). Terveystietä kutsuu vauvan vanhemmat juttusille: Mitä kuuluu parisuhteelle? Tehy-lehti. Haettu 14.7.2022 osoitteesta <https://www.tehylehti.fi/fi/tyoelama/terveysasema-kutsuu-vauvan-vanhemmat-juttusille-mita-kuuluu-parisuhteelle>

Perhepolku. (2022). Perhepolku kasvu myötätuntoiseksi perheeksi. Haettu 30.10.2022 osoitteesta <https://perhepolku.fi/>

Porin kaupunki. (n.d.a) Organisaatio; Porin kaupungin organisaatiokaavio. Haettu 2.10.2022 osoitteesta https://www.pori.fi/sites/default/files/atoms/files/pori_organisaatio_pysty_kevyt_paatasot_2020_1.pdf

Porin kaupunki. (n.d.b). Perusturva. Haettu 2.10.2022 osoitteesta <https://www.pori.fi/organisaatio/toimialat/perusturva>

Porin kaupunki. (2021). Porin kaupungin hyvinvointikertomus 2017-2021. https://www.pori.fi/sites/default/files/atoms/files/hyvinvointikertomus_2017_2021.pdf

POSOTE20. (28.2.2022). Ota puheeksi, anna tilaa, kuuntele – Perhekeskusmallissa vahvistetaan puheeksiottamisen valmiuksia. Haettu 4.10.2022 osoitteesta <https://www.posote20.fi/blogi/ota-puheeksi-anna-tilaa-kuuntele-perhekeskusmallissa-vahvistetaan-puheeksiottamisen-valmiuksia.html?p1435=4>

Pöytyä (15.11.2021). Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021-2025. <https://www.poytya.fi/client/poytya/userfiles/poytya-lasten-ja-nuorten-hyvinvointisuunnitelma.pdf>

Raunima, M., Lepistö, S., Koivisto, A.-M., Kylmä, J. & Paavilainen, E. (2020). Vanhempien kokemukset neuvolasta saadusta tuesta vauva-aikana ja tuessa koetut muutokset odotusajan ja vauva-ajan välillä. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti, 57(4). <https://doi.org/10.23990/sa.82620>

Rautio, S. (1.12.2014). Kumppanuus ja moniammatillinen yhteistyö neuvolan perheytyössä. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti, 51(3). Haettu 10.5.2022 osoitteesta <https://journal.fi/sla/article/view/48321>

Satakunnan hyvinvointialue. (15.10.2021). Satakunnan tulevaisuuden sote-keskus. Päivitetty hankesuunnitelma. <https://innokyla.fi/sites/default/files/2022-09/P%C3%A4ivitetty%20hankesuunnitelma%20Satakunnan%20tulevaisuuden%20sote-keskus%2015102021%20%282%29.pdf>

Satakunnan hyvinvointialue. (n.d.). Tietoa hyvinvointialueesta. Haettu 13.10.2022 osoitteesta <https://satasote.fi/hyvinvointialue/tietoa-hyvinvointialueesta/>

Sinkkonen, J. & Kalland, M. (2016). Vanhemmuus, kiintymyssuhde ja perhe. Teoksessa K. Kumpulainen, E. Aronen, H. Ebeling, E. Laukkanen, M. Marttunen, K. Puura, A. Sourander (toim.) Lastenpsykiatria ja nuorisopsykiatria. Duodecim. <https://www.oppiportti.fi>

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2016). Digitalisaatio terveyden ja hyvinvoinnin tukena. Sosiaali- ja terveysministeriön digitalisaatiolinjaukset 2025. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3782-6>

Sosiaali- ja terveysministeriö. (n.d.). Kasvatus- ja perheneuvonta, perheasioiden sovittelu. Haettu 22.5.2022 osoitteesta <https://stm.fi/kasvatus-perheneuvonta>

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2004a). Lastenneuvola lapsiperheiden tukena Opastryöntekijälle. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004:14. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201504227303>

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2004b). Lastenneuvola lapsiperheiden tukena. Suuntaviivat lastenneuvolatoiminnan järjestämisestä kunnille. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201504223438>

Sote-uudistus. (n.d.). Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma. Haettu 16.1.2022 osoitteesta <https://soteuudistus.fi/tulevaisuuden-sosiaali-ja-terveyskeskus-ohjelma1>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (n.d.). Kirkon perheneuvonta auttaa maksutta. Haettu 2.10.2022 osoitteesta <https://evl.fi/apua-ja-tukea/ihmissuhteet/kirkon-perheneuvonta-auttaa-maksutta>

Suvanto, M. (2014). Uusia malleja työelämän kehittämiseen: Tutkimuksellinen kehittämissyö ylempi AMK -tutkinnossa. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-633-152-5>

Taanila, A. (2.4.2019). Määrällisen datan kerääminen. Haettu 24.5.2022 osoitteesta <http://myy.haaga-helia.fi/~taaak/t/suunnittelu.pdf>

Tammekas, T., Haaranen, A., Pietilä, A-M. & Häggman-Laitila, A. (2018). Perheen voimavarat ja tuen tarpeet lastenneuvolassa puolitoistavuotiaan lapsen laajoissa terveystarkastuksissa. Tutkiva Hoitotyö 16(2), 2018, 29-35.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (7.9.2022a). Dialogisuus ammattilaisen ja perheen välillä. Haettu 7.10.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/dialogiset-toimintavat/dialogisuus-ammattilaisen-ja-perheen-valilla>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (27.4.2022b). Elämäntilanne. Haettu 24.5.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elamankulku>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (14.12.2021). Lapsi ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE). Haettu 10.5.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/lapsi-ja-perhepalveluiden-muutosohjelma-lape->

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (14.2.2022c). Lastenneuvola. Haettu 10.5.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/aitiys-ja-lastenneuvola/lastenneuvola>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2016). Luo luottamusta suojele lasta. Opas yhteistyöstä lapsia ja perheitä työssään kohtaaville. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-642-1>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (10.3.2022c). Perhekeskuksen tehtävät. Haettu 10.5.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perhekeskus/perhekeskuksen-tehtavat>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (22.3.2022d). Perhekeskustoimintamalli. Haettu 10.5.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perhekeskus/perhekeskustoimintamalli>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (10.6.2022e). Raportit. Avohilmo-tietojen tarkastus. Muuttujina aika, palveluntuottaja, ammatti, palvelumuoto, yhteystapa. [tilasto].

Haettu 24.9.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/ohjeet-tietojen-toimittamiseen/perusterveydenhuollon-avohoidon-hoitoilmoitus-avohilmo/raportit>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (2015). Tiedä ja toimi. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201501271266>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (n.d.). Toimintaohjelma neuvolatoiminnalle sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle. Haettu 2.10.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/aitiys-ja-lastenneuvola/neurolatyon-lainsaadanto-ja-suositukset/toimintaohjelma-neuvolatoiminnalle-seka-koulu-ja-opiskeluterveydenhuollolle>

Tilastokeskus. (18.6.2021). Solmittujen avioliittojen määrän lasku vaimeni. Haettu 2.5.2022 osoitteesta https://www.tilastokeskus.fi/til/ssaaty/2020/ssaaty_2020_2021-06-18_tie_001_fi.html

Tilastokeskus. (2022). Suomi lukuina. PunaMusta.

Valtioneuvosto. (2019). Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019. Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:31. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-808-3>

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011. Haettu 30.10.2022 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110338>.

Vuorenmaa, M. (7.5.2019). Pienten lasten ja heidän perheidensä hyvinvointi 2018. Tilastoraportti 10/2019. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019050214035>

Yle. (26.1.2020). Pienten lasten vanhemmat päätyvät avioeroon nyt aiempaa useammin. Haettu 2.5.2022 osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-11176149>

Hei!

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa terveyden edistämisen YAMK-tutkintoa. Opinnäytetyönäni kehitän [REDACTED] pilotoimaa Sää ja Mää -Parisuhdekäyntiä.

Parisuhdekäynnin tarkoituksena on vahvistaa parisuhteen voimavaroja ja sitä on tarkoitus tarjota perheen vanhemmille lastenneuvolakäyntien yhteydessä.

Pyydän teitä vastaamaan kyselyyn, jossa käsitellään parisuhdetta ja sen tukemista osana neuvolapalveluita. Vastaamalla autat kehittämään toimintamallia. Henkilötietoja ei kerätä, eikä vastauksia voida yhdistää vastaajiin. Vastaamisen voi halutessaan keskeyttää tai kysymyksiin voi vastata "en osaa sanoa". Kyselyn vastaukset tulevat vain opinnäytetyön tekijän tietoon ja niitä hyödynnetään vain opinnäytetyössä Parisuhdekäynnin kehittämiseen.

Tämän linkin kautta pääset vastaamaan kyselyyn:

<https://elomake.samk.fi//lomakkeet/12914/lomakkeet.html>

Tarvittaessa voitte ottaa yhteyttä sähköpostitse

rosa-maria.niinikangas@student.samk.fi

Ystävällisin terveisin,

Rosa Niinikangas

Terveystenhoitajien kysely

Hei,
opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa YAMK terveyden edistämisen tutkinto-ohjelmassa. Opinnäytetyönäni kehitän Sää ja Mää Parisuhdekäynti -toimintamallia.

Opinnäytetyöhön liittyen teetan kyselyt sekä neuvolapalveluiden asiakkaana olevien lapsiperheiden vanhemmille että neuvolan terveydenhoitajille. Vastaaminen tapahtuu nimettömästi, henkilötietoja ei tallenneta eikä vastauksia voida yhdistää vastaajiin. Kyselyyn vastaamisen voi lopettaa missä vaiheessa tahansa tai kysymyksiin voi tarvittaessa vastata "en osaa sanoa".

Kyselyn tarkoituksena on selvittää työntekijöiden kokemuksia parisuhteen tukemisesta, Sää ja Mää Parisuhdekäynnistä sekä kartoittaa mahdollisia koulutustarpeita. Kyselyyn voi vastata 13.6.-3.7.2022 välisenä aikana.

Jos kyselystä tai opinnäytetyöstä ilmenee kysyttävää, voit ottaa yhteyttä sähköpostitse rosa-maria.niinikangas@student.samk.fi

Kiitos ajastasi!

Taustatiedot

Olen työskennellyt terveydenhoitajana ? *

- ☐ Alle 5 vuotta
- ☐ 5-10 vuotta
- ☐ Yli 10 vuotta
- ☐ En osaa sanoa

Pääsääntöisesti työskentelen *

- ☐ Lastenneuvolan terveydenhoitajana
- ☐ Äitiysneuvolan terveydenhoitajana
- ☐ Sekä äitiys- että lastenneuvolan terveydenhoitajana
- ☐ En osaa sanoa

Parisuhteen tukeminen

Olen tarjonnut asiakkailleni Sää ja Mää Parisuhdekäyntiä *

- ☐ Kyllä, kaikille pikkulapsiperheille
- ☐ Kyllä, osalle pikkulapsiperheistä
- ☐ En ole tarjonnut käyntiä
- ☐ En osaa sanoa

Koen Sää ja Mää Parisuhdekäynnin tarjoamisen perheille *

- ☐ Helpoksi
- ☐ Melko helpoksi
- ☐ Melko vaikeaksi
- ☐ Vaikeaksi
- ☐ En osaa sanoa

Kerro omin sanoin, miksi koet edellä valitsemallasi tavalla

Olen osallistunut asiakkaideni kanssa Sää ja Mää Parisuhdekäynnille *

- ☐ Olen osallistunut
- ☐ En, käynti on peruuntunut
- ☐ En, en ole sopinut käyntejä
- ☐ En osaa sanoa

Sää ja Mää Parisuhdekäynnin tarkoitus ja sisältö on minulle *

- ☐ Täysin selvä
- ☐ Osittain selvä
- ☐ Osittain epäselvä
- ☐ Täysin epäselvä
- ☐ En osaa sanoa

Parisuhteen puheeksi ottaminen asiakkaiden kanssa on minulle *

- ☐ Helppoa
- ☐ Melko helppoa
- ☐ Melko vaikeaa
- ☐ Vaikeaa
- ☐ En osaa sanoa

Kehittäminen

Olen saanut täydennyskoulutusta liittyen parisuhteeseen ja sen tukemiseen? *

- ☐ Kyllä olen saanut
- ☐ En ole saanut
- ☐ En osaa sanoa

Tarvitsen täydennyskoulutusta asiakkaiden parisuhteen tukemiseen? *

- ☐ Kyllä tarvitsen
- ☐ Ehkä hieman
- ☐ En tarvitse
- ☐ En osaa sanoa

Kerro omin sanoin, millaisissa asioissa koet tarvitsevasi täydennyskoulutusta?

Tietojen lähetyk

Tallenna

neuvolapalveluiden asiakasperheet

Hei,

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa terveyden edistämisen YAMK -tutkintoa. Opinnäytetyönä kehitän pilotoimaa Sää ja Mää Parisuhdekäyntiä. Tämä kysely on tarkoitettu lastenneuvolapalveluiden asiakasperheiden vanhemmille ja molemmat vanhemmat voivat vastata omiin kyselyihinkin.

Kyselyssä ei kerätä henkilötietoja eikä vastauksia voida yhdistää yksittäiseen henkilöön. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista, mutta opinnäytetyön laadukkaan toteutumisen ja Parisuhdekäynti -toimintamallin kehittämisen vuoksi toivottavaa. Kyselyyn vastaamisen voi lopettaa missä vaiheessa tahansa tai kysymyksiin voi halutessaan vastata "en osaa sanoa". Kyselyyn vastaaminen on mahdollista 13.6.-17.7.2022 välisen ajan.

Jos Teille tulee kysyttävää kyselystä tai opinnäytetyöstä, voitte ottaa yhteyttä sähköpostitse rosa-maria.niinikangas@student.samk.fi

Kiitos ajastanne!

Taustatiedot

Käymme neuvolassa ? *

- ☐ Pohjois-alueella
☐ Länsi-alueella
☐ Itä-alueella

Olen tällä hetkellä *

- ☐ Parisuhteessa
☐ En parisuhteessa
☐ En osaa sanoa

Olen ollut tässä parisuhteessa *

- ☐ alle 3 vuotta
☐ 3-5 vuotta
☐ yli 5 vuotta
☐ En osaa sanoa / en ole parisuhteessa

Perheessämme olen *

- ☐ Äiti
☐ Isä
☐ En osaa sanoa / jokin muu

Perheessämme on alle kouluikäisiä lapsia ? *

- ☐ 1
☐ 2-3
☐ 4 tai enemmän
☐ En osaa sanoa / jokin muu

Parisuhdekäynti

Lastenneuvola on tarjonnut meille Sää ja Mää Parisuhdekäyntiä *

- ☐ Kyllä
☐ Ei
☐ En osaa sanoa

Olemme osallistuneet Sää ja Mää Parisuhdekäynnille ? *

- ☐ Kyllä
☐ Ei
☐ En osaa sanoa

Olisin kokenut Sää ja Mää Parisuhdekäynnin vauvavuoden aikana *

- ☐ Erittäin hyödylliseksi
☐ Hyödylliseksi
☐ Vähän hyödylliseksi
☐ En olisi kokenut hyödylliseksi
☐ En osaa sanoa

Parisuhteen tukeminen

Olisimme tarvinneet tukea parisuhteeseen neuvolasta pikkulapsiaikana *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ehkä hieman
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Millaisissa teemoissa olisin kaivannut tukea?

Milloin olisitte tarvinneet tukea parisuhteeseenne? (Voit valita useamman) *

- ☐ Raskauden aikana
- ☐ Vauvan ollessa 0-6kk
- ☐ Vauvan ollessa 6kk - 1v
- ☐ Lapsen ollessa yli 1v
- ☐ En osaa sanoa / en ole tarvinnut tukea

Millaisin keinoin toivoisit lastenneuvolan tukevan vanhempien parisuhdetta?

Tietojen lähetys

Tallenna

Hei!

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa terveyden edistämisen YAMK -tutkintoa. Opinnäytetyönäni kehitän [REDACTED] pilotoimaa Sää ja mää -Parisuhdekäyntiä.

Parisuhdekäynnin tarkoituksena on vahvistaa parisuhteen voimavaroja ja sitä on tarkoitus tarjota perheen vanhemmille lastenneuvolakäyntien yhteydessä.

Pyydän teitä vastaamaan kyselyyn, jossa käsitellään parisuhdetta ja sen tukemista osana neuvolapalveluita. Vastaamalla autat kehittämään käyntiä. Perheen molemmat vanhemmat voivat vastata omaan kyselyihinkin. Henkilötietoja ei kerätä, eikä vastauksia voida yhdistää vastaajiin. Vastaamisen voi halutessaan keskeyttää tai kysymyksiin voi myös vastata "en osaa sanoa". Kyselyn vastaukset tulevat vain opinnäytetyön tekijän tietoon ja niitä hyödynnetään vain opinnäytetyössä parisuhdekäynnin kehittämiseen. Kysele on avoinna 13.6.-17.7.2022.

Tarvittaessa voitte ottaa yhteyttä sähköpostitse
rosa-maria.niinikangas@student.samk.fi

Ystävällisin terveisin,

Rosa Niinikangas

Voit kirjoittaa linkin selaimeen:
<https://elomake.samk.fi/lomakkeet/12913/lomake.html>

Tai avata tämän QR-koodin:

SÄÄ JA MÄÄ -PARISUHDEKÄYNTI

Lapsen syntymä on perheelle murrosvaihe. Ennen lasta oltiin vain "sää ja mää", nyt on sinä, minä ja lapsi/lapset. Vanhemmuuteen siirtyminen on molemmille vanhemmille oma ainutlaatuinen ja yksilöllinen kokemus.

Parisuhde vaikuttaa koko perheen hyvinvointiin.

Vanhempien toimiva parisuhde suojaa lapsen kehitystä ja hyvinvointia. Molemmilla parisuhteen osapuolilla on vastuu parisuhteesta ja sen toimivuudesta.

Haluamme tukea perheitä muuttuvassa perhetilanteessa ja tarjoamme ennaltaehkäisevänä toimintana lapsen neuvolakäyntien lisäksi

Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä vanhemmille. Käynnillä on mukana oma terveydenhoitajanne sekä perheneuvolan tai perheasiain neuvottelukeskukseen perheneuvoja. Käynti on teitä varten, tukeaksemme kaikkea sitä hyvää mitä teidän parisuhteessanne jo on.

KYSY LISÄÄ
TERVEYDENHOITAJALTA

Sää ja Mää -parisuhdekäynti

Lapsen syntymä on perheelle murrosvaihe. Ennen lasta oltiin vain "sää ja mää", nyt on sinä, minä ja lapsi/lapset. Vanhemmuuteen siirtyminen on molemmille vanhemmille oma ainutlaatuinen ja yksilöllinen kokemus, jonka alle parisuhde voi hävitä.

Parisuhde vaikuttaa koko perheen hyvinvointiin.

Vanhempien toimiva parisuhde suojaa lapsen kehitystä ja hyvinvointia.

Molemmilla parisuhteen osapuolilla on vastuu parisuhteesta ja sen toimivuudesta.

Samoin molemmilla vanhemmilla on vastuu vanhemmuudesta, jotta vanhemmuus suhteessa lapseen pääsee kukoistamaan.

Haluamme tukea perheitä muuttuvassa perhetilanteessa ja tarjoamme ennaltaehkäisevänä toimintana lapsen neuvolakäyntien lisäksi vanhemmille

Sää ja Mää -parisuhdekäyntiä.

Käynnillä on mukana oma terveydenhoitajanne sekä perheneuvolan tai perheasiain neuvottelukeskukseen perheneuvoja.

Käynti on teitä varten, tukeaksemme kaikkea sitä hyvää mitä teidän parisuhteessanne jo on.

Vahvistakaa kakseutenne

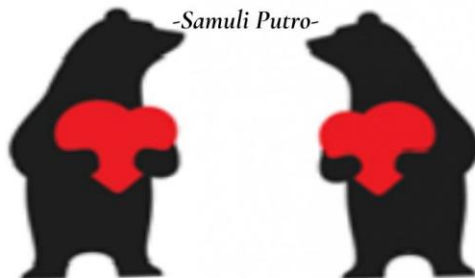
Olkaa usein käsikkäin

Salaisuutta jakakaa

Älkää unohtako toisianne

Älkää unohtako toisianne

-Samuli Putro-

Kysy lisää
terveydenhoitajalta!